

NFT

Norsk Filatelistisk Tidsskrift, utgitt av Norsk Filatelistforbund
Nummer 1, 2005 : årgang 64

Norge nummer 1 jubilerer | Passiar med Tore Gjelsvik | 30 Cts portostempler
3 opplag av FH 130 | Ny helpostkonvolutt utgitt i bare 900 eksemplarer
Stempelhåndbok fra Rogaland | Frolandsmerker på Grimstad FKs auksjon
Ukjent Trondhjems by-post oppdaget? | Oslo-Charlottenberg 1. dags bruk
Haldenfil 2005 i februar | Kolerabrev fra 1859 til Finland | Årsregister 2004

Auksjon Oslo 12. og 13. november 2004

Totalomsetning 12,4 millioner kroner

Objekt 442 - Utrop: 10.000.- - Tilslag: 41.000.-

Objekt 630 - Utrop: 500.- - Tilslag: 7.400.-

Objekt 1449 - Utrop: 300.000.- Tilslag: 420.000.-

**Vi takker alle våre innleverere og budgivere for
det fantastiske resultatet!**

**Bli med som innleverer på Norges største frimerkeauksjoner!
Innleveringer mottas fortløpende.**

**Ytterligere informasjon og tilbud finner du på vår nettside:
www.frimerkehuset.no E-mail: frimerke@online.no**

F. C. MOLDENHAUER AS

BERGENS FRIMERKEFORRETNING

Postboks 258 Sentrum – N-5804 Bergen - Telefon + 47 55 31 44 20 Fax: + 47 55 32 63 55
i samarbeid med

Frimerkehuset AS - Østre Skostredet 2 - 5017 Bergen

Ta gjerne kontakt med vår representant i Oslo:
Stein Kristiansen Frimerker, Nedre Vollgate 9, 0158 Oslo. Tlf.: 22 41 01 30

Prat høyt om frimerkesamling!

Norsk Filatelistisk Tidsskrift
Medlemsblad for Norsk Filatelistforbund

Årgang 64

Ansvarlig redaktør
Marius Brinch Gabrielsen

Redaksjonens postadresse
Norsk Filatelistisk Tidsskrift (NFT)
PL 130
FI-00521 HELSINKI
FINLAND

GSM +358 40 870 8937
nft@filatelist.no
www.filatelist.no/nft

Annonseansvarlig, Marius Gabrielsen

Opplag 5500
Frekvens 8/år
Direkteabonnement 2005/NOK
Norge 300,00
Europa 400,00
Oversjø 450,00
Bank NO 6034 05 43885
Bank DK 1199 64 13684
Bank SE 59 12 31-6

ISSN 0332-8848

For posthistorisk interesse nevner vi at
innleveringssted er Sarpsborg

Trykk & papir
NR 1 ARKTRYKK AS, tlf 69 89 83 00
Stora Enso G-Print 90g

Design, Marius Gabrielsen

[This is Sophisto]

I løpet av en hektisk januar måned har jeg hilst på og snakket med mange frimerkesamlere fra land og strand, sør og nord. Noen er gamle venner; andre nye bekjentskaper. Enkelte kjenner jeg sågar bare gjennom epost, men med frimerkesamling får vi plutselig en fellesnevner som i sosial sammenheng setter oss i stand til å kommunisere innenfor vårt interessefelt. Ja, selv Statsministeren og du kan i teorien prate frimerker som likemenn uten at du behøver å være det minste opptatt av politikken han fører. Poenget mitt er at frimerker som kommunikasjonsmiddel har mer ved seg enn å betale porto for en postforsendelse. Og at det sosiale tilsnittet som klubbens funksjon av møtested bringer med seg med fordel kan dyrkes aktivt og benyttes i såkalt rekrutteringsarbeid for hobbyen vår. Det forekommer meg at det er mye upløyd grunn her, så jeg vil gjerne se at klubbene begynner å vise sitt sosiale tilsnitt aktivt gjennom NFT. Bladet du holder i hånden er hovedorgan for kommunikasjon mellom Forbundet, klubbene og alle oss som samler et eller annet relatert til filateli. Klubbene rundt om i Norge har 5500 medlemmer, og ingen skal fortelle meg at dere ikke har noe å fortelle om klubben, aktiviteter, sosiale sammenkomster og påfunn som det er hyggelig å formidle til de andre for inspirasjon og ren spredning av interessen for frimerker som samlingspunkt.

"Norsk filateli – finn en person med TV-tekke!" avsluttet min forgjenger, Steinar Furunes, sin siste appell til dere lesere. Jeg er langt på vei enig med tankegangen hans, men jeg mener og tror at som ambassadører for hobbyen vår står vi oss selv nærmest – alle 5500 av oss. 5500 folk med en såkalt tverrpolitisk særinteresse utgjør et enormt potensielt. Samtidig tyder statistikk fra frimerkerelaterte internettjenester på

at minst ytterligere 15000 er såpass interessert i frimerkesamling at de godt kunne vært medlemmer av en klubb og tatt del i det organiserte miljøet med sosialt engasjement istedenfor å være hjemmesittere. Og det bringer meg tilbake til Statsministeren igjen, for hva ville han ha gjort i en liknende situasjon? Jo, engasjert hele partiapparatet – representert ved medlemmene. Det er nettopp det vi også må gjøre. Prat om frimerker; prat høyt om frimerkesamling.

For vi har også et valg i overført betydning: skal vi være utadvendt rettede og presentere klubbmiljøet for omverdenen, eller vanskelig tilgjengelige hjemmesittere? Frimerkesamling er en 165 år gammel hobby, hvilket tilsier at mange generasjoner har passert for oss og mange kan etterfølge oss. Ta aktivt del i din klubbs virksomhet, og vær aktiv her i NFT.

Innen filatelen finnes det en enorm spredning av interessefelt som gjenspeiler mangfoldet i samfunnet rundt oss. Det samles på kongebrev fra førfilatelistisk tid – til motivmerker med hypermoderne kommunikasjonsmidler. For NFT og meg som redaktør består således utfordringen i å utvikle en profil som tilbyr noe for enhver – og især. Nettopp derfor har vi det best tenkelige utgangspunkt for et fargerikt og dynamisk nisjeblad som blir referanse for samlere i uoverskuelig fremtid.

Jeg håper at samtlige av dere vil like å være med på å utvikle dette spennende forumet for oss samlere. Så grip pennen (eller knatre i vei på tastaturet) og si din mening, fortell din historie, vis din samlerglede, del din viten og promotér ditt samleområde! Hele poenget er å utnytte den fantastiske mediekanal som NFT gjennom mer enn 60 år har tradisjon for å være.

Marius

Godt nytt frimerkeår!

Flodbølgekatastrofen som rammet Sørøst-Asia 2. juledag påvirket hele verden. Jevnlige triste nyhetsmeldinger om katastrofens ufattelige omfang og enkeltmenneskers opplevelser preget inngangen til det nye året. Nå er hverdagen så smått begynt å vende tilbake. Hjelparbeidet og medieoppmerksomheten etter katastrofen er gått over i en annen fase, uten at vi dermed har lov til å glemme.

Den norske Regjering erklærte 1. nyttårsdag som offisiell sorgedag. Det planlagte arrangementet på Radisson SAS Plaza Hotell samme dag, til markering av 150-års jubileet for utgivelsen av det første norske frimerket, ble avlyst.

Norsk Filatelistisk Tidsskrift innleder det nye året med ny ansvarlig redaktør. Marius Gabrielsen ønskes velkommen og lykke til i videreutviklingen av Norges ledende frimerketidsskrift. Utdelingen går også til skriveføre lesere og medlemsklubber om å bidra med stoff og artikler for å sikre mangfold og variasjon i innholdet. Tidsskriftet er et viktig bindeledd mellom forbundet og medlemmene, og skal spre nyheter og kunnskap om hobbyen vår.

Året som ligger foran oss blir et hektisk og spennende år. Landsmøtet i juni i Tønsberg er viktig og nyttig for Forbundet, og mange store historiske begivenheter skal markeres med frimerkeutgivelser og arrangementer. Det arrangeres flere frimerkestillinger rundt om i landet, og finalen er OSLO 2005 på Lillestrøm i november, med egen frimerkeutgivelse til 150-års jubileet for det første norske frimerket.

Artikkelen i forrige nummer som omhandlet falskestemplede og manipulerede frimerker har det kommet mange positive tilbakemeldinger på. Det er et faktum at problemet med slikt uønsket materiale er økende. Det har blitt lettere tilgjengelig avanserte tekniske hjelpemidler og sterkt økende interesse for lux og uvanlige stempler blant samlere. Dette sammen med flere og mer uoversiktlige omsetningskanaler av frimerkemateriale, er nok sterkt medvirkende til økningen av problemet. Det er derfor med en viss undring jeg leser kommentarer og debatten på QXLs medlemsforum i tilknytning til artikkelen. Her forsøker enkelte å trekke Ekspertutvalgets kompetanse i tvil, og å bagatellisere og avspore hele problemstillingen. Man kan jo lure på hva som er hensikten. Helt klart er det likevel at Forbundet og det øvrige organiserte frimerkemiljøet vil gjøre alt det kan for å bekjempe problemet. Ekspertutvalget er utvidet for å registrere og forsøke å få mer oversikt, og å spre mer opplysninger til samlerne.

Norsk Filatelistforbund ønsker alle medlemmer og lesere et riktig godt nytt frimerkeår!

Petter

Norsk Filatelistforbund
Postboks 875 Sentrum
NO-0104 OSLO

Tlf (+47) 22 20 80 53
Fax (+47) 22 20 80 54

Organisasjonsnummer: 970 168 982

Forbundssekretær: Oddbjørn Solli

Sekretariatet er betjent tirsdag og torsdag fra 08:00 til 14:00.

Besøksadresse: Casparis gate 9, Oslo

nf@filatelist.no www.filatelist.no

Bank	
Norge	6034 05 43885
Danmark	1199 64 13684
Sverige	59 12 31-6

Styre og regionkontakter

Forbundsresident Petter E Pedersen
GSM +47 909 29 963

Viseresident Olav Håkonsen
tlf 55 18 04 90

Svein Bentsen, tlf 71 25 16 06

Per H Kristensen, tlf 63 97 14 19

Jan Lauridsen, tlf 78 98 74 43

Tønnes Ore, tlf 22 27 73 13

Carl Arthur Tønnessen, tlf 51 49 50 90

Brit Gullvåg, tlf 73 94 15 85

Ole Fr. Martin Olsen, tlf 33 46 32 72

Wilfred Wasenden, tlf 66 84 92 18

Thomas Høiland Auksjoner avholder
den første auksjonen i nye lokaler 26.-28. februar.

Vi begynner med spesialauksjon over
Danmark og Dansk Vestindia tofarget utgave,
og fortsetter med vårt sedvanlig store utvalg.

Nå også VIN, VÅPEN og MILITARIA

Vi søker innleveringer til våre internasjonale auksjoner.
Har du ikke mottatt vår katalog, så bestill den gratis?
– eller se hele katalogen på Internett www.THonline.dk
hvor vi også har daglige internettauksjoner.

NORDENS STØRSTE MYNT- OG FRIMERKEAUKSJONSHUS

THOMAS HØILAND AUKTIONER A/S

Frimerker • Mynt • Vin • Våpen

Lygten 37 • DK-2400 København NV • Danmark • Tlf. +45 3386 2424
e-mail: info@thauctions.com • www.thauctions.com

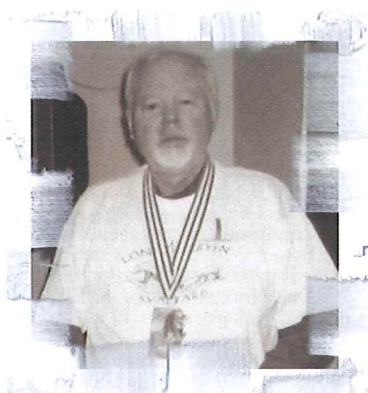
Arne J Bay (1933–2005)

En velkjent og avholdt personlighet i det norske filatelistiske miljøet, Arne J Bay, døde plutselig 3. januar. Arne J Bay var en samler med stor S. For ham var selve samleideen det vesentligste. Han kunne komme på samleområder som de færreste tenkte på, og få kunne glede seg som han hver gang nye ideer eller objekter dukket opp. Likevel var det filateli som sto ham nærmest. Arne var både frimerkesamler og filatelist. Allerede i 1957 kom han med i den organiserte filateli, i *Arbeidernes Filatelistklubb*. Senere ble han et meget aktivt medlem i *Oslo Filatelistklubb* der han i flere år var medlem av Norgeskatalogkomiteen. Ved sin død var Arne medlem av klubbens Råd. Han gjorde også en stor innsats som tillitsvalgt i *Frimerke-Ringen Posthorn*, der han også var formann fra år 2000 til 2004. Han hadde en lang rekke tillitsverv opp gjennom årene; ved sin død var han formann i *Norsk Posthistorisk Selskap*.

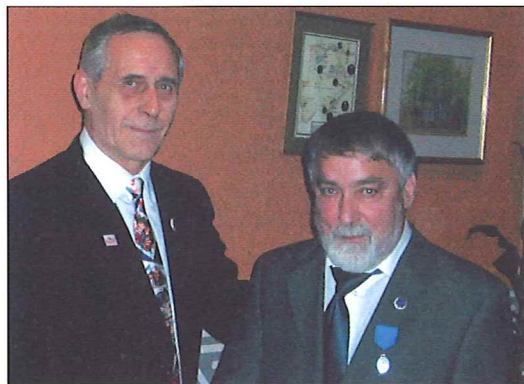
På begynnelsen av 70-tallet fikk Arne den store interessen for posthistorie – på den tiden en relativt ny foreteelse. Han samarbeidet med Horten-miljøet, et miljø som var sentralt innen norsk posthistorie, ledet av Edw. Chr. Hannevig og Arne Bye, og han fikk etter hvert store kunnskaper som blant annet ga seg til kjenne ved utallige foredrag rundt om i landets klubber og ved en utstillingssamling som innbrakte ham nordisk Grand Prix i 1995. Stor heder fikk han også for sitt arbeid og sin samling om norske postsegl. Foruten generell norsk posthistorie, gammel som ny, var det Svalbards posthistorie som sto hans hjerte nærmest. Her ble han den store spesialisten. Han ga ut to bøker i emnet og høstet anerkjennelse både innen- og utenlands.

Arne J Bay var en skattet foredragsholder og kåsør, og hadde en rekke emner på programmet. Han var alltid villig til å stille opp i klubbene; og ikke nok med det: han støttet en rekke klubber med sitt medlemskap. Opp gjennom årene fikk han et stort kontaktnett som han alltid sto til rådighet for. Han vil bli husket og savnet for sitt aldri sviktende humør og for sine ståpå-egenskaper. En kjær venn og god kamerat er ikke lenger blant oss.

Oddbjørn Solli

Utdeling av Forbundsmedaljer

Formann i Hålogaland Filatelistklubb, Hans Anders Hagerup, sto for overrekkelsen. Bjørnar Johansen til høyre på bildet.

På julemøtet i Hålogaland Filatelistklubb, Harstad 11.12.2004, ble Bjørnar Johansen hedret med Forbundsmedaljen for mangeårig innsats i klubben. Bjørnar ble medlem i 1976, og har vært formann i teknisk komité ved de fleste regionale utstillingene klubben har arrangert. Han har også vært medlem av valgkomiteen i 3 år, styremedlem i 7 år, og bibliotekar foreløpig i 11 år – med andre ord en viktig støttespiller i klubben.

Julemøtet ble avviklet på Røkenes Gård ved Harstad. Til stede var 15 klubbmedlemmer og 13 ledsagere. Programmet var tradisjonelt: Koldtbord/varm mat med "nogen attåt", lotteri med 40 gevinster (inklusive

Både du og NFT er tjent med at adressen din er korrekt i registeret vårt. Meld derfor forandringer til Norsk Filatelistforbund, Pb 875 Sentrum, 0104 OSLO eller epost nf@filatelist.no

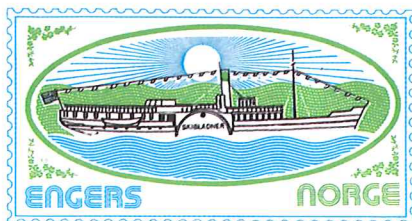

Fra Egersund finner vi fra venstre: Sverre Bekken, Carl Arthur Tønnessen og Rolf Mong.

noen flasker vin for å øke kjøpelysten hos damene) og lynauksjon. Til slutt var det dans for de som ønsket å tøyse julemøtet noe lenger. Stemningen var som sedvanlig meget god.

I Egersund Filatelistklubb har regionkontakt Carl Arthur Tønnessen delt ut Forbundsmedaljen til klubbmedlemmene Rolf Mong og Sverre Bekken. Begge har gjort en langvarig innsats for klubben og er fortsatt aktive i klubbens styre.

ENGERS

frimerker

Klundbyveien 103, Redalen, N-2836 Biri, Norway Tlf (+47) 61 18 15 55 Fax (+47) 61 18 17 37 e-post: post@engers-frimerker.no

Velkommen til vårauksjon i Oslo 4. og 5. mars 2005

Be om gratis katalog!

I den norske avdelingen finnes:

- › En mengde flotte stempler
- › Posthistorie med bl.a. stor avdeling Telemark
- › Rikholdig utvalg postkort
- › Sjelden sensurpost

Dessuten nevnes England, Sveits og Østerrike i kvalitet og omfang sjelden frembudt i Norge. Britiske Kolonier og hele verden for øvrig i svært godt utvalg. Over 200 innleverere fra mer enn 10 land har bidratt til katalogens spennende innhold.

Din partner ved kjøp og salg

Innleveringsfrister, reiseruter, messer – vi treffes – se:

www.engers-frimerker.no

Samler du

Froland? Under Grimstad Filatelistklubb's vårauksjon som avholdes Palmesøndag, kan du sikre deg en genuin hjemstedssamling fra dette til nå filatelistisk sett lite kjente område.

På 90-tallet hadde

Froland, nabokommunen til Arendal, en særdeles

aktiv frimerke- og myntsamlerklubb som ved flere anledninger ble tildelt midler fra Norwex-fondet.

En av klubbens mer utradisjonelle aktiviteter var design og utgivelse av lokale "frimerker". Bilder av sentrale steder og bygninger ble gjengitt på merkene som i praksis ble benyttet på samme måte som julemerker. Prosjektet ble ansett for å være en glimrende stedsreklame og lokal hilsen til utflyttede frolendinger når de fikk post hjemmefra. Merkene

ble utgitt uten lim og ekte tagging av kostnadmessige hensyn; noen eksisterer bare i svært små opplag. Auksjonsobjektet, som finnes på alfabetisk korrekt plass etter

Frankrike i auksjons-lista, inneholder både helark, svart-avdrag, enkeltmerker, førstedagsstemplede konvolutter, litteratur om merkene og utgivelsesoversikt for årene

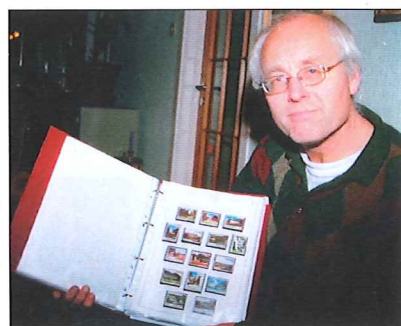
1991-1994. En ekstra godbit får vi anta er merket med poststempel fra West London. - I tillegg finnes en del postale helsaker med ulike stempeltypen brukt på lokale poststeder i kommunen helt tilbake til år 1900, forteller en forventningsfull auksjonsansvarlig, Ulf Vennesland. Grimstadklubben har som vanlig en meget solid utenlandsavdeling

på vårauksjonen (sist høst omsatt for 340.000). Se for øvrig klubbens hjemmesider som

Froland - kuriositet på auksjon

enklest nås ved å navigere fra NFs internettsider: www.filatelist.no.

Thor Søndena

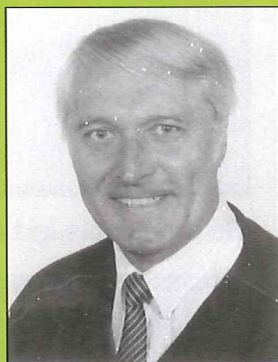
Gratulerer med dagen, Egil

Egil H Thomassen 70 år
Egil er født 1. mars 1935, og runder dermed 70 år i år. Han er en familiemann, og vi regner med at markeringen vil foregå innen den nærmeste familie.

Egil H Thomassen er utdannet arkitekt og han hadde i mange år, helt frem til pensjonisttilværelsen, sitt daglige virke i Oppland fylkeskommune. Her var han fylkesbyggesjef med ansvar for fylkeskommunens bygningsmasse. Hvert år var det ombygging, oppussing og tilbygg på skoler, sykehus og andre fylkeskommunale bygg.

Ifølge eget utsagn bruker han tid på vask av frimerker og til å rydde i skuffer og skap. Det er utrolig hvor mye han har samlet sammen av frimerker og postkort i løpet av lang tid som samler. Hvis noen er interessert i bunadskort, kan han sikkert skaffe andre samlere slike. En annen "hobby" er snømåking, men hittil denne vinteren har mildvær sørget for at snøen har kommet ferdig måkt.

I norsk filateli er Egil for luftpostguru å regne. Han har status som internasjonal dommer med luftpost som første

prioritet, og har vært i juryen i luftpost som teamleder ved mange internasjonale utstillinger. I 1992 ble han valgt til president i FIPs kommisjon for luftpost, og holdt på til 2004. Da han overtok som president, hadde han i noen år vært kommisjonens sekretær. Egil H Thomassen var en aktet president i "sin" kommisjon, og han representerte Norge på en fin måte internasjonalt.

Her hjemme ble han innvalgt i Norsk Filatelistforbunds styre i 1989, og i 1993 overtok han som visepresident. I styret gjorde han en utmerket jobb, og han var en god støtte for presidenten. Fra 1997 til '99 var han Forbundsresident. Den spesialiserte verdensutstillingen NORWEX 97 ble en stor utfordring. Egil satt i organisasjonskomiteen, og han var formann i utstillingsjuryen. NORWEX 97 ble meget vellykket, og høstet godord fra hele den internasjonale filateli. Egil har i mange år vært utstillingsfilatelist, og for samlingen *Air Mails of Norway 1920-1945* har han vunnet flere gullmedaljer og annen heder. Kunnskapene om norsk luftpost har han samlet i boken *Norwegian Air Mail* som ble utgitt i 1998. Luftpostsamlere og posthistorikere finner alt om norsk luftpost der. Egil er også hedret ved at boken har blitt tildelt gullmedaljer på internasjonale utstillinger. Egil er et fint menneske, en dyktig filatelist, en god venn og en kjekk kar. Vi gratulerer hjerteligst med 70-årsdagen.

Erling Aune og Ingolf Kapelrud

NYE FANTASTISKE TILBUD HVER MÅNED

**Be om GRATIS
prøve-
eksemplar!**

☐

JA, TAKK

Send meg **GRATIS** og uforpliktende
siste utgave av **Skanfil-Nytt!**

Navn:

Adresse:

Postnr./sted:

Telefon: 52 70 39 40

Fax: 52 70 39 49

www.skanfil.no
e-post: skanfil@skanfil.no

PORTO

SKANFIL AS
- sentrum for samlere

Postboks 2030
5504 HAUGESUND

Papirflyposer en moderne helsaksraritet

Det er like før jul. Kona har sendt meg ned på Harstad postkontor for å hente de siste julepakkene. En av de syngende reinsdyra utenfor bokhandelen har allerede tatt kvelden, og jeg merker at det skal bli godt når julestria er over. Mens jeg står der og tripper og vener på at mitt kenummer skal komme opp, tar jeg en titt på de ferdigfrankerte posene som postkontoret har å tilby. Nesten alt ser vanlig ut, men så legger jeg merke til at posene inntil ett kilo innenlands har fått ny utforming. Det er ikke lenger poser med påtrykt verditegn, men poser pålimt en etikett med påtrykt verditegn. Et gult merke med fire små papirfly som motiv – og den vanlige porto betalt-teksten. Hva er dette, tenker jeg, og tar etter mobilen for å ringe Petter [forbunds-presidenten, red.anm.] og spørre om han vet noe. Mobilen ligger igjen i bilen, og nå er det min tur til å bli ekspedert. Personen i "luka" forteller at posene er fra den siste leveransen som kom, og jeg tenker at "jaja, det er vel slik de skal være nå". Jeg kunne kjøpt så mange jeg ville hatt, men lot det være.

Dagene flyr, jula er over. Jeg skal sende av gårde noen pakker og tar turen til Posten igjen. Borti hylla med emballasje legger jeg merke til at "papirflyposene" er borte og erstattet av den gamle typen igjen. Jeg blar litt i bunken og nederst

ligger det fortsatt fire "papirflyposer" som jeg kjøper med meg. Tilbake på kontoret tar jeg en telefon til Petter som sier at disse har han aldri hørt om. Ved første henvendelse til Postens Frimerketjeneste skjønner de ikke helt hva jeg snakker om heller.

Opplag ca 900

Etter nærmere undersøkelse fant Frimerketjenesten ut at disse posene med papirflymotiv på verditegn var fra en nødproduksjon som ble gjort helt i begynnelsen av desember. Det var skrikende behov for utsendelse av poser frankert for inntil ett kilo innenlands. Lageret var tomt og det var ikke tid til å trykke nye poser før jul. Derfor ble det laget en nødproduksjon med ca 900 poser der verditegnet ble trykt på en egen etikett som ble limt på vanlige, hvite, polstrede poser. I tillegg ble en liten etikett med strekkode klistret på baksiden av posene. Disse 900 posene ble sendt ut til poststeder som hadde bestilt nye 1000-gramsposer rundt 1. desember.

Start skattejakten!

Nå kan det være spennende å finne ut hvor mange av disse posene som fremdeles eksisterer. Undertegnede kjenner bare til de fire som ble kjøpt i romjula i Harstad, og for alt jeg vet er de resterende 896 posene for lengst brukt til pakker til bestemødre, onkler og andre. De aller fleste posene er nok kastet etter bruk, og resultatet er trolig at vi sitter igjen med det som er Norges mest sjeldne moderne helsak. Noen er så økonomiske at de tar vare på brukte polstrede poser for å bruke dem på nytt. Spør dem du kjenner; let høyt og lavt! Er du riktig heldig kan det hende at du finner en pose eller to. I så fall har du gjort et samlerkupp. Disse helsakene kommer garantert til å være svært vanskelige å oppdrive.

Jarl A. Aspaker

som for ordens skyld legger til at selv om han kjøpte fire poser, har han i dag ingen å bytte bort.

Norsk Filatelistforbund søker arrangør til landsmøtet i 2007

Klubber som ønsker å bli tildelt arrangementet av Landsmøtet i juni 2007 bes sende skriftlig søknad til nedenstående adresse.

Søknaden må inneholde informasjon om det aktuelle hotell. Det kreves en konferansesal med plass til ca 120 personer pluss noen mindre møterom. Antall overnattingsrom, doble og enkle, med priser.

I forbindelse med Landsmøtet bør det være et filatelistisk arrangement som for eksempel en regional frimerkeutstilling.

Søknad med alle opplysninger sendes innen 1. april 2005 til Forbunds-presidenten på følgende adresse:

Petter E Pedersen
Postboks 1125
4683 SØGNE.

Henvendelser for eventuelle spørsmål kan rettes på epost p-ern@online.no eller mobiltelefon 909 29 963.

NORGE

Mangler du frimerker til samlingen din, eller har du noen du vil bli kvitt?

**Tusenvis av frimerker & postkort
auksjoneres ut hver dag på QXL.no**

Intet kjøps-salær

Åpent 24 timer i døgnet hver dag

Du bestemmer prisen

670.000 norske medlemmer

Det koster fra 0,50 til 12,- kroner å legge ut en vare til salgs

Gratis registrering

Ta del i Norges mest spennende markedsplass du også.

3 opplag av FH 130

Oss mennesker imellom

I begynnelsen av desember 2004 ble jeg kontaktet av Jan Michaelsen. Han hadde oppdaget et nytt opplag av FH 130 hvor portosatsene på side 4 var blitt korrigert! Et par dager etterpå oppdaget han at det også fantes et opplag hvor bare den innenlandske portosatsen var endret fra kr 24,00 til kr 22,00. Dermed begynte jakten for oss andre samlere etter ikke bare disse 3 opplagene, men også etter de ulike kombinasjonene med påklistede etiketter.

Da frimerkeheftet ble utgitt 2. januar 2004 ble mange samlere hurtig klar over alle feilene i heftet. Det første som kom opp var feil portosatser på side 4 for brev inntil 350 gram (på grunn av at Postens portoforslag ikke ble godttatt av myndighetene). Inne i heftet var det også flere feil. Den tydeligste var at utgivelsesdatoen ble anført til

"10. januar 2004". Også slagordet "Oss mennesker imellom" ble feilskrevet da ordet "imellom" ble skrevet som to ord. Heftene ble til tross for den gale pristabellen solgt fra poststedene uten at dette ble anført på noen måte. Også første opplaget av frimerkerullene med 6,00 kr og 9,00 kr (marint liv) hadde tilsvarende feil i pristabellene angitt på boksene. Ved neste opptrykk av rullene forsøkte Posten å rette opp feilen ved å korrigere den angitte innenlandsporto fra kr 24,00 til kr 22,00. De fikk i farten ikke med seg at det var samtlige portosatser for 350 gram som var feil.

På grunn av presseomtale av feilene på boksene, ble det i slutten av september 2004 på Postens intranett opplyst om feilen (det vil si kun den innenlandske portosatsen) og at kunder som har overfrankert på grunn av dette skal få dekket tapet. 11. oktober 2004 blir det sendt ut brev til alle landets poststeder hvor det gjøres oppmerksom på feilen. Vedlagt dette brevet følger det med ark med 44 etiketter med tekst:

"OBS! Feil pris oppgitt på Norge tom 350g. Riktig pris er: kr. 22,00".

Poststedene ble anmodet om de vedlagte etikettene ble satt på et godt synlig sted på alle ruller (6,00 og 9,00), samt hefter (6,00) hvor prisen

var feil angitt (kr 24,00).

Umiddelbart må man sentralt i Posten ha fått tilbakemelding om at det ikke bare var taksten for Norge som var feil, men alle 350 gram satsene, for allerede uken etterpå (18. oktober) blir det sendt ut et nytt rundskriv vedlagt nye klistrelapper som skulle klebes over hele pristabellen på frimerkerullene kr 600,00 (Steinbit) og frimerkeheftene kr 48,00 (Oss mennesker imellom). De nye klistremerkene ble levert i ruller (å 1000 stk?). Poststedene fikk også mulighet til å sende inn produktene for ombytting.

Før Posten ble klar over at porto for 350 gram var feil for alle områdene, må det ha blitt bestilt et 2. opplag hvor man kun hadde rettet opp den norske porto fra kr 24,00 til kr 22,00. Omslagssiden blir trykt i offset, så denne rettelsen er meget lett å gjøre (samt lite kostnadskrevende). Stor var forbauselsen at man også endret teksten på merkesiden hvor utgivelsesdatoen ble korrigert til 2. januar 2004. Frimerkene blir trykt i dypttrykk slik at denne endringen tilsier at det ble laget en ny trykksylinder.

Da man ble klar over feilen i pristabellen for alle områdene, må man hurtig ha bestilt et nytt opplag med korrekte portosatser.

Porto A-post 2004 Kr 48,-

Brev og postkort	Norge	Norden	Europa	Øvrige utland
Til og med 20 g	8,00	9,00	12,00	21,00
Til og med 50 g	9,00	12,00	14,00	21,00
Til og med 100 g	12,00	15,00	17,00	21,00
Til og med 350 g	22,00	28,00	46,00	63,00
Til og med 2000 g	120,00	150,00	186,00	260,00

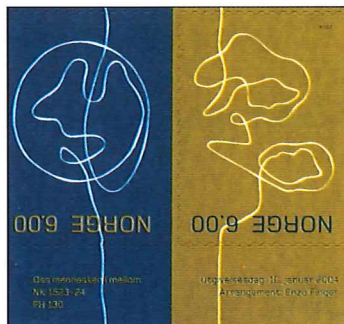
Porto A-post 2004 Kr 48,-

Brev og postkort	Norge	Norden	Europa	Øvrige utland
Til og med 20 g	8,00	9,00	12,00	21,00
Til og med 50 g	9,00	12,00	14,00	21,00
Til og med 100 g	12,00	15,00	17,00	21,00
Til og med 350 g	22,00	28,00	46,00	63,00
Til og med 2000 g	120,00	150,00	186,00	260,00

Porto A-post 2004 Kr 48,-

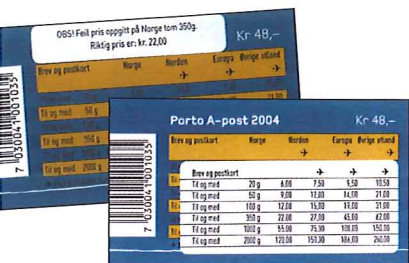
Brev og postkort	Norge	Norden	Europa	Øvrige utland
Til og med 20 g	8,00	9,00	12,00	21,00
Til og med 50 g	9,00	12,00	14,00	21,00
Til og med 100 g	12,00	15,00	17,00	21,00
Til og med 350 g	22,00	27,00	45,00	62,00
Til og med 2000 g	120,00	150,00	186,00	260,00

De tre opplagene av frimerkeheftet skilles lett på forskjellene i portotakstene, se linjen for 350 g.

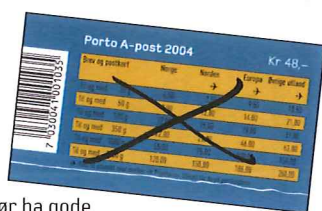

Over: 2. og 3. opplag har korrekt utgivelsesdato, 2. januar 2004. Til venstre: Første opplag har angitt feil utgivelsesdato, 10. januar 2004.

Porto 350 g	Norge	Norden	Europa	Øvrige utland
1. opplag:	24,00	28,00	46,00	63,00
2. opplag	22,00	28,00	46,00	63,00
3. opplag	22,00	27,00	45,00	62,00

Til venstre: Den lille og store klistrelappen som ble sendt ut. Til høyre: 2. opplag av frimerkeheftet har også blitt utsendt fra frimerkelageret påført med tusj et sort kryss over pristabellen.

Tidspunktene da 2. og 3. opplag ble utsendt fra frimerkelageret er ikke bekreftet, men de er kjent solgt fra slutten av november.

Det er bare det første opplaget som har hefter som er nummerert. På grunn av at poststedene har hatt beholdning av tidligere leveranser av frimerkehefter da de to klistremerkene ble utsendt, vil man kunne finne disse i ulike kombinasjoner.

Frimerkehefter med klistrelapp bør ikke betinge noen merpris da de finnes i et relativt stort antall. Hefter med den lille klistrelappen er imidlertid mer uvanlig, men da det finnes en del løse klistrelapper ute på samlerhender bør man være varsom med å betale noe særlig pristillegg for slike. Alle de tre opplagene av frimerkeheftet uten klistrelapp, samt hefter fra 2. opplag med stor klistrelapp, har siden desember blitt sendt ut fra frimerkelageret, slik at man ved å besøke flere forskjellige poststeder (inkludert Post i butikk),

bør ha gode sjanser for å finne de fleste av variasjonene anført ovenfor (med unntak av hefter med den lille klistrelappen). Hefter fra 2. opplag er også kjent utsendt fra frimerkelageret hvor portotabellen på side 4 har blitt annullert med et stort X i sort tusj.

Samlere av frimerkeruller anbefales også å lese Finn Leiangs artikkel i Frimerke Forum nr. 4/2004 (s. 12-15).

Peer-Christian Ånensen
ønsker alle NFTs lesere god
samlerjakt!

FH 130 i ulike kombinasjoner

I	1. opplag (gale portosater 350 g. Innside med "10. januar 2004")		
	Med liten klistrelapp med info om korrekt Norge-porto for 350 g		
	Med stor klistrelapp med alle portotaksene		
	(det er også kjent hefter med både liten og stor klistrelapp)		
II	2. opplag (gale portosater 350 g, men Norge rettet til 22,00.		
	Innside med "2. januar 2004")		
	Med stor klistrelapp med alle portotaksene		
III	3. opplag (korrekte portosater 350 g. Innside med "2. januar 2004")		

Uten nr. Med nr.

X	X
X	X
X	X

X

X

X

Velkommen til Frimerkehjørnet

Kjøp og salg av frimerker, postkort, bruksbrev, FDC, sedler og mynter.
Alltid stort utvalg av utenlandske samlinger, lotter og rekvisita!

Besøksadresse:

Ullevålsveien 16

Åpningstid: 10 - 17 (14)

Tlf 22 69 47 21

Postadresse:

Postboks 2616 St Hanshaugen

0131 OSLO

Invitasjon til AGDER -05

Den regionale frimerkeutstillingen Agder -05 arrangeres i Kristiansand av Kristiansand Filatelistklubb i tiden 22.-24. april 2005. Utstillingslokalet blir Christianssands Kunstforenings lokaler på Torvet i Kristiansand sentrum, med andre ord perfekt for dem som ønsker å kombinere en handleturn i byen med frimerkesamlingen.

Det er nå på tide å melde seg på, og utstillere i konkurranseklasse skal være medlem eller støttemedlem av klubb tilsluttet Norsk Filatelistforbund, Norges Frimerkeungdom eller direkte medlem fra samme region som inkluderer Telemark, Aust Agder, Vest Agder og Rogaland. Medlemmer av frimerkeklubber i Kristiansands vennskapsbyer er også invitert. Og ikke glem at det også er mulig å bli med som utstiller ved å tegne B-medlemskap i en av regionens klubber – det kan jo komme mye bra ut av det også. Imidlertid er samlinger som på en nasjonal utstilling har oppnådd forgylt sølvmedalje eller bedre, ikke godtatt i konkurranseklassen.

Utstillingen satser på bred publikumsappell og har følgende klasser utenfor konkurranse: innbudte samlinger, juryens samlinger og – postkortsamlinger! Konkurranseklassen er inndelt i tradisjonell filateli (katalog-, spesial- og studiesamlinger), posthistoriske samlinger (inkludert stempel- og hjemstedssamlinger), motivsamlinger og åpen klasse. Åpen klasse vil bli bedømt etter det vedtatte FEPA-reglementet for åpen klasse.

For ungdomssamlinger er aldersgruppene inntil 15 år, mellom 16 og 18 år, eller fra 19 til 21 år (alder per 1. januar 2005 avgjør gruppeplassering). Ekspонатer i konkurranseklassene skal omfatte minst 3 og høyst 8 rammer, mens ungdomsklassene kan ha fra 2 til 5 rammer.

Og kjekt å vite først som sist: utstillingsrammene er av typen Nordia som rommer 15 ark i A4 format.

Påmelding må skje innen 1. mars 2005. Gebyret er kr 200 per samling; ungdom gratis. (Regning tilsendes).

Samlingene må være utstillingen i hende senest 15.april. Utstillere som selv vil montere sin samling kan gjøre dette torsdagen etter nærmere avtale.

I juryen finner vi følgende dommere: Ingolf Kapelrud (motiv), Johan M Gulbrandsen (tradisjonell), Odd Arve Kvinesland (posthistorie) og Bjørn Gunnar Solaas (juryelev).

Påmeldingsskjema fås fra Kristiansand Filatelistklubb, Postboks 301, 4663 Kristiansand S eller rett fra Internett på klubbens hjemmeside: www.kfk.no

Hvis vi kikker på kalenderen, og antar at utstillingskomiteen for OSLO2005 er litt fleksible med sin endelige påmelding, virker dette å være siste sjanse for å kvalifisere seg til senhøstens store nasjonale utstilling på Lillestrøm. Så her er det bare å hive seg rundt og benytte påskeferien til å sette opp en utstillingsamling for Agder -05.

Velkommen til Haldenfil 25.-27. februar (i Gimle skoles gymnastikksal, Blokkveien 41)

Opp gjennom tidene har Halden-området satt sitt preg på norsk posthistorie, og frimerkesamling har lenge hatt bred appell blant innbyggerne her. Postkort fra området er blitt veldig populært de senere år, og nå står altså regional frimerkeutstilling på programmet. Per M Kindem, filatelistisk ansvarlig for utstillingen, har følgende oppfordring å komme med til NFTs lesere:

– Vi har nå, etter en heller dårlig start, fått påmeldt 140 rammeflater. Jeg har brukt knapphull-metoden, tatt kjente for meg og sagt "nå er det på tide at du monterer alle dine godbiter på ark for så å stille det ut i Halden i februar 2005". Resultatet har blitt sjeldent mange "etablerte samlere" til å være en regional utstilling. De har montert nye, spennende områder, og etter min mening blir det en superutstilling med en masse forgylte sølvmedaljer. Samlere i Østlandsområdet bør kjenne

sin besøkestid og komme ned til Halden for å ta det hele i øyesyn. (Det er mange som kombinerer et Haldenbesøk med en "Harrytur"). Handlere blir det to av: *Skanfil* trenger vel ikke noen presentasjon, *Norstamps* har, etter hva jeg kjenner til, ikke hatt stand her i Østfold før. Det kan være godbiter å finne hos dem begge. Ikke hør av kompisen din i mars: "Du skulle vært i Halden, der var det mye som ville passet inn i din samling". Utstillingskatalogen vil inneholde en oppdatert oversikt over Haldens stempler. I forhold til i år 2000 er den utvidet med Post i butikk, svenske båter med anløp i Fredrikshald, og jernbanestempler brukt på Østfoldbanen. Velkommen skal dere være.

I juryen finner vi følgende kvalifiserte dommere: Axel Bromander, Fredrikstad; Børn Bråthen, Halden; Jan Kristian Isaksen,

Fredrikstad; Inge Johansen, Moss; Per M Kindem, Halden; Tom-Herman Lie, Fredrikstad; Erik Lunde (juryelev), Fredrikstad. Ærespriser er stil til disposisjon av Norsk Filatelistforbund, Fredrikstad Filatelistklubb, Halden Filatelistklubb, Moss Filatelistklubb og Sarpsborg Filatelistklubb.

Listen over utstillere og samlinger kan du finne på www.filatelist.no. Og det ser såvisst ut til å være et spennende utvalg av samlinger med tema fra fjern og nær – en bredde som gjør Haldenfil vel verd et besøk. Vi ser frem til å presentere en fyldig rapport fra utstillingen i neste utgave av NFT, og oppfordrer alle som tar turen til Halden om å bringe med seg kamera og knipse de mange inntrykkene for å dele dem med andre frimerkesamlere som ikke har anledning til å være der selv.

Vestfold 2005 – utstilling i forbindelse med NFs landsmøte

Den regionale frimerkeutstillingen *Vestfold 2005* arrangeres i Tønsberg av Vestfoldklubbene i fellesskap. Utstillingen holdes samtidig med Norsk Filatelistforbunds landsmøte 10.-12. juni 2005 på Rica Hotell Klubben i Tønsberg. Påmeldingsfristen er satt til 1. april 2005.

Og hvem skjuler seg bak betegnelsen "Vestfoldklubbene"? Jo, det er Horten Filatelistklubb, Larvik Filatelistklubb, Nordre Vestfold Filatelistklubb, Sandefjord Filatelistklubb, Tjøme Filatelistklubb og Tønsberg Filatelistklubb.

Vestfold-klubbene har godt samarbeid og et aktivt miljø. I 2000

holdt Tønsberg Filatelistklubb en stor og vellykket klubbutstilling med hele 62 rammer, så det ventes mange lokale utstillere. Nå inviteres utstillere fra hele Vestfold, Telemark og Buskerud, men reglementet åpner også for deltakelse fra andre regioner hvis det blir plass. Siden utstillingen blir besøkt av landsmøtorepresentanter fra hele landet, er det nok mange som gjerne vil stille ut i Tønsberg. Så her kan det være lurt å komme "først til mølla"!

Kontaktperson: Arne T Torp,
Postboks 1262, 3254 LARVIK,
r-torp@online.no, tlf 33 12 41 89.

Norvegiana i 2004

Hva er Norvegiana?

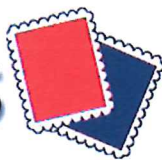
Definisjonen

er grei, men tolkningene ofte ulike! Norvegiana er et filatelistisk samleområde som består av norske motiver, eller motiver med norsk tilknytning, avbildet på utenlandske frimerker, stempler og postale helsaker. Året som gikk var et bra Norvegiana-år. Vi har registrert ca 45 nye frimerkeutgaver i 2004, og i tillegg kommer frimerker som er utformet eller gravert av norske kunstnere. Her er det Martin Mørck som er den store bidragsyteren. Blant de mest kjente frimerkeutgivelsene i 2004 finner vi

fellesutgavene med Canada og Grønland (Sverdrup-ekspedisjonen) og serien med norrøn mytologi som utgis i samarbeid mellom postverkene i samtlige nordiske land.

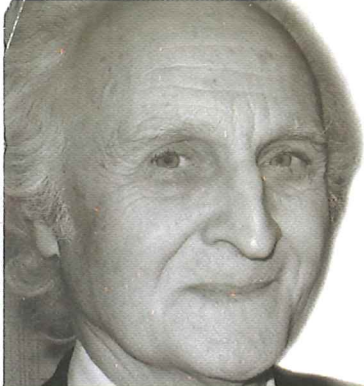
Per Brønstad

NORSTAMPS

**På våre hjemmesider finner du
1000-vis av fornuftig priset
merker/brev/kort fra mange land.**

Norstamps, Løkkeveien 56, N-4008 Stavanger
Tlf: +47 51 53 26 00 Web www.norstamps.com

“Jeg har bruk

Taxisjåføren har bare kjørt i 25 år, så det er ikke rart at han aldri har vært så dypt inne på denne veistumpen, som han sier. Vi har holket oss opp isete bakker, og idet piggedekken vipper bilen over den øverste issvullen, får vi en åpenbaring: Et stykke foran oss flagrer en hvithåret manke i vinden mens resten av skikkelsen balanserer på den isete kjerreveien, med armene ut til siden. Det er umiskjennelig Tore Gjelsvik som er ute for å hente, betimelig nok, dagens post. Uelastelig antrukket. Men med flittøfler på føttene, må jeg få legge til.

Vel innendørs benker vi oss i kjellerstuen utenfor arbeidsrommet hans. Bokhyllene er fulle av filatelistiske blader, bøker og auksjonskataloger. Av plasshensyn har han, som mange av oss, måttet kassere mye gjennom årene, og som ventelig har han bestandig følt behovet for nettopp disse publikasjonene melde seg kort tid etter. Tores frimerkesamlinger har vært mange; filatelistiske artikler kan vi glatt anslå til 500, og plusser vi på noen håndfuller artikkelsamlinger og bøker, begynner den håndfaste delen av merittlisten å virke komplett. Men la oss heller ikke forglemme Tores lange rekke tillitsverv, via formannsskap i Nordenfjeldske til presidentvervet i Norsk Filatelistforbund der han var initiativtaker til den spektakulære verdensutstillingen Norwex 80 – en utstilling som ble kronen på verket i en snuoperasjon der forbundsøkonomien ble ført fra randen av konkurs til høye overskudd og rekord i antall medlemmer. Hvor skal vi egentlig begynne? Hva har han samlet av frimerker, kanskje?

– Jeg samlet jo opprinnelig alt, ikke sant. Fra generalsamler ble det landesamler, en del land, stadig færre

land, færre og færre land, flere og flere avsluttet, og så begynte jeg å samle bare visse områder, så jeg samlet da klassisk Norge – altså alle skillingsmerkene pluss returmerkene. Det var en samling som jeg greide å få internasjonal vermeal på (det var på den tiden man ikke hadde stor vermeal). Så monterte jeg den delvis om, begynte å montere skipspost, og den monterte jeg på en sånn måte at jeg mente den kunne brukes som dokumentarisk samling, altså i motivklassen. Jeg deltok med den én gang, og den fikk jeg stor vermeal for, i Sveits på TEMBAL 83. Etter det monterte jeg den helt om og deltok i posthistorisk klasse, og den fikk jeg en del vermeiler for, og internasjonal stor vermeal da den medaljen kom inn i bildet. Men så begynte jeg å kutte ut. Jeg greide ikke å montere mer; øynene var ikke gode nok. Jeg begynte å bare skrive istedenfor. Jeg har fått internasjonal stor vermeal for *Norway Number One* og gull på Oscar-boken én gang... i Bangkok. I Singapore fikk jeg gull for et samlet eksponat med disse to bøkene. Det er vel egentlig de eneste gullmedaljene jeg har fått, ellers har jeg gjerne gått rundt og skrytt av å være den eneste i Norge som har fått internasjonal stor vermealmedalje i 4 ulike klasser.

Han ler godt, Tore; nærmest knegger.

Tore Gjelsvik er, foruten sin hårsveis, notorisk for sin utrettelige skriving om posthistoriske emner, det være seg bøker eller særtrykk. Men kom ikke i skade for å blande de to presentasjonsmetodene sammen mens Tore hører det:

– Særtrykk, kremter Tore og renser stemmen, det er en bok som er laget på grunnlag av allerede publiserte artikler, men å begynne å skrive en bok er å starte med ingenting. Det vil si: man starter med det man har i hodet og

eventuelt i arkivet, men man begynner fra begynnelsen av... Og som sagt den Norge nummer 1 boken min, den begynte jeg fra begynnelsen av da...

– Når begynte du med den?

– Registreringene begynte på 60-tallet, de registreringer som ligger bak, og arbeidet som ligger bak, men selve det å begynne å skrive den, det var vel i toognitti. Jeg brukte to år på det; den ble trykket i fireognitti. Da hadde jeg siden gammelt – siden min tid som redaktør for håndbokrevisjonen – en avtale med Frantz [Moldenhauer jr] om at han skulle stå for revisjonen utav den norske håndboken, det kapittelet om Norge nummer 1. Så derfor fant jeg ut at for ikke å bryte min avtale med ham, så laget jeg en ny bok på engelsk. Den kom på engelsk først og fremst fordi jeg skulle holde min gamle avtale med Frantz. Det er jo liksom den filatelisten jeg har satt størst pris på...

– Det er noen som fremstiller Paul H. Jensen som The Grand Old Man i norsk filateli. For meg så har det vært to Grand Old Men: Den ene er Frantz. Norway Number One, det var Frantz, så lenge han levde. Men norsk posthistories Grand Old Man nummer én, det var Eddie – Edw. Chr. Hannevig, adresse Borre, døde en gang på slutten av 90-tallet. Det var norsk posthistorisk filateli GOM. Han var virkelig drivkraften blant de gamle posthistorikerne her i landet. Og han har også jeg preferert på. Jeg traff ham første gang på begynnelsen av 70-tallet, og hadde veldig mye med ham å gjøre opp igjennom årene, blant annet om Nordlands Postkontor – det var jo han som begynte med det.

– Hva så med utviklingen av norsk posthistorie? Jeg har jo lagt merke til hvilke metoder man blant annet brukte i gamle dager for å måle stempelavtrykk, og gjerne trodde det var mange forskjellige utgaver der vi i dag med

3 år på denne boken ...og kan dokumentere hver eneste skipstur."

en PC og scanner kan blåse opp 1000 ganger og fort se at det bare dreier seg om litt vridning i stempelslaget eller en liten reparasjon. Og hva var det med gjengivelse av stempler i gamle dager: var det seriøst nok eller var det bare synsing det dreide seg om?

– Du vet, sier Tore, – reproduksjonsteknikken var annerledes da, og dessuten hadde man det prinsippet at man ikke skulle gjengi stempler i riktig størrelse fordi det kunne misbrukes. Og om vi bare hopper littegranne her, og ser på pionerene i norsk posthistorie: de fant du i Vestfold. Det var Hannevig, det var Arne Bye med adresse Skoppum noen kilometer derifra, og det var Bjørn Bunæs med adresse Horten. Disse tre er de virkelige pionerene innen det jeg kaller stempelfilатели og posthistorie. Men det er klart at dette bredte seg veldig fort etter 1973, så det er mange som har vært inne i bildet. Bladet *Frimerkekontakt* utgitt av Horten Filatelistklubb var et vidunderlig organ til å være det tidspunktet, og redaktør Bye var et unikum, men jeg har aldri sett noen lage tidsskrift på den måten han gjorde, verken før eller senere.

– Hva vil det si?

– Han utnyttet papiret. Han brukte A4. Han begynte å skrive så høyt oppe som han kunne, så langt til venstre som han kunne, så langt til høyre, og ned så lenge som papiret satt i maskinen. Og så skrev han tett. Med minst mulig bruk av komma og punktum.

Tore humrer. – Men stoffet var fantastisk.

Og siden vi først er inne på formater, går jeg inn på Tores egne bøker, som ser ut til å følge en viss standard.

Boken om Nordlands Postkontor ventes å bli på 256 sider; foreløpig er de 202 første sidene klare. Trygve Karlsen gjør dataarbeidet for Tore, og

det er ingen enkel prosess å sette boken siden Tore fremdeles holder seg til skrivemaskin og kopimaskin.

Det har tatt 3 år å skrive boken. En rask gjennomgang av de første kapitlene går som følger:

– Se her begynner det med de syv stemplene, der er Einar B Eriksen, pioneren på nordnorsk posthistorie, og det er Hannevig, Eddie, det bildet hadde jeg problemer med å få fatt i, og så begynner vi med de tidligere postrutene fra 1647...

Deretter forklarer Tore om postbestyrere, robåter, seilskip, dampskip og knutepunkter på postruten nordover. Og viser at samtlige seilinger er ført i tabeller, der puslespillet med hvem som gjorde hva, hvor og når nå endelig er løst. Og han forteller ivrig hvordan Namsos ble det overordnede postkontor for hele Nord-Norge sør for Tromsø i 1866.

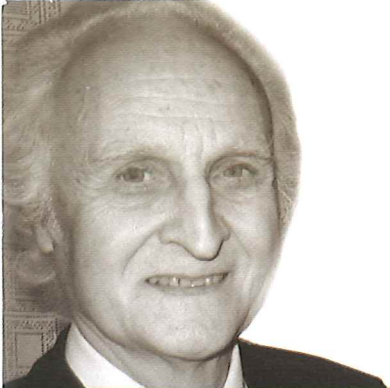
– Du ser her, dette er år 1860. Her er alle turer fra nummer 1 til tur nummer noenogtredve. På hver tur var det postekspeditør, og de hadde forskjellige poststempler. Vi har løst hele rebusen, altså hele Nordlands-kabalen, fra 1838, det vil si stemplene kom ikke før niogførti, og utigjennom. Og der hvor det er satt grønne streker her, det er kjente registreringer, og de legger Trygve Karlsen inn i fet skrift slik at man med en gang kan se hva som er registrert.

– Det har jo vært litt arbeid med det da, sier Tore beskjedent, etter at han – som husets kaffeekspert – har bistått sin kone, Magni, med kaffekoking. – Vi har kontrollert hver eneste skipsavgang fra 1838 til 68 mot Adresseavisen. Der annonseres jo de enkelte skipsavganger, men så bytter de gjerne skip i siste liten, så noen ganger er første annonse 5 dager før ett skip, siste annonse 1 dag før et annet. Dessuten var det i gamle

dager en liste over folk som reiste med dampskipet, og likeledes ble det listeført passasjerer ankommet med... I tillegg hadde man såkalte summariske oversikter om skipsankomster og avganger i Adresseavisen, og noen ganger om det var store forsinkelser ble det gjerne omtalt redaksjonelt under Trondhjemsnyheter. Så det er mange forskjellige steder (Tore teller høyt: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 forskjellige steder) man kan lete i avisen for å få dette til å gå opp.

– Hva med innhold i brev?, får jeg meg til å spørre.

– Det er så lite; vi har noen brev som er datert om bord på dampskipet sånn og sånn, men de er store sjeldenheter, og det er klart de gir littegranne, og påskrifter på brevene "Per Dampskipet Nordcap" for eksempel, de har vanligvis gått med det skipet, men det finnes unntak. Men så har du sånne morsomme ting som skifte av skip i siste liten. Det virkelig enestående eksempelet er dampskipet *Constitutionen* som gikk fra Bergen til Trondheim på årets siste tur i 1856; dampskipet *Gler* kom nordfra etter å ha gått på Østfinnmarken. De møttes i Trondheim. Der bestemte de seg for å sende *Gler* nordover, det vil si det var allerede bestemt at *Gler* skulle gå nordover og *Constitutionen* sørover igjen. Men postekspeditøren som var på *Constitutionen*, han gikk over på *Gler* og tok med stempelet *CONSTITUTIONEN*. Så *CONSTITUTIONEN* er brukt på én tur med *Gler*, kjent både på nordgående og sydgående. Jeg har brukt 3 år på denne boken og kan dokumentere *hver eneste skipstur*, sier Tore og understreker utsagnet ved å banke lett i bordet. – Og jeg vet nøyaktig hvilken postekspeditør som har vært med om bord på hver enkelt tur, og jeg vet hvordan de har skiftet båter og tatt med seg sine stempler. Jeg har også dokumentasjon på at stempelet *NIDELVEN* er brukt på

“...man skal ikke

en tur på dampskibet Thronhjelm, bare nevnt nå som en morsom ting.

Slik forskning krever sin tid i arkiver det er sikkert og visst, private som offentlige. Det har vært utrolig mye prat rundt flyttingen av Postmuseet til Maihaugen på Lillehammer, og Tore er en av dem som synes flyttingen dit er beklagelig.

– For det store publikum er det greit, publikumsvennlig, og de har jo re-etablert postbiblioteket der da, men det er vel foreløpig ikke kommet i slik stand at de kan ta imot besøkende. Gjennomgående var det jo veldig fin service i Oslo. Jeg satt ofte oppe i syvende etasje på postbiblioteket. Jeg reiste mye i tjeneste, mye på utlandet, og da tok jeg gjerne et tidlig fly og fikk en halv dag på biblioteket før jeg satte meg på ettermiddagsflyet og fløy dit jeg skulle. Det var jo ikke så mange besøkende der i den tiden de var i syvende etasje. Jeg satt ofte der i ensom majestet, og spesielt de periodene da jeg satt i de ytre gemakker hvor man hadde lagre av Rutebok for Norge og permer med innbundne skipsruter, humrer han. De fleste ansatte var velvilligheten selv, og etter at det ble flyttet ned i første etasje sammen med Postmuseet var de baaare hjelpsomhet å få, både av de på bibliotekavdelingen og ikke minst Arvid Løhre; han har jo vært et unikum, en fabelaktig person.

Over en kaffetår, delikate smørbrød og nydelig nøttekake med bringebærkrem, sitter vi i stua der utsikten er upåklagelig: Nordøstover Trondheimsfjorden tøffet en gang i tiden postbåtene, jernbanen som fremdeles forbinde sør og nord her i landet ligger like her (går det post med tog fremdeles, mon tro?), og for

ordens skyld E6 der i alle fall postens kassebiler suser forbi fra tid til annen. Hmmm, har vi kanskje allerede funnet den ubevisste inspirasjonskilden til den utrolige posthistoriske og filatelistiske forskning Tore har foretatt de siste 25 år? Jeg penser inn på Norge nummer 1, for boken er igjen høyaktuell med 150 år siden første bruksdag for merket.

Hva synes du om klassisk Norge, tror du at det meste er hentet ut og funnet, registrert, og ligger i private samlinger nå?

Tore tar en lang tankepause og skraper krem fra asjetten sin: – Den som kunne gi noe godt svar på det! Det dukker stadig opp nye ting, og noe vet vi hvor kommer fra, men det aller meste kommer vel ut av intet. Jeg har fått fortalt mange historier om folk som ikke har peiling på frimerker og plutselig kommer løpende til auksjonarius og spør “er dette noe?”, så det er egentlig mye som kommer ut av intet, altså gamle brev som har ligget på f eks en låve i mange år. Men noe kommer fra gamle samlinger som har ligget. Det dukket f eks opp et Norge nummer 1 med enningsstempel AREMARK, altså 1859-stempelet, som var uregistret. Det kom plutselig på en Germeten-auksjon, og da snakket jeg med de der og de sa at det kom innom en kar med en gammel samling, og de hadde kikket på den. Resten var ingenting; det var det ene merket der. Så altså i hvilken som helst samling kan det være et gullkorn, men om du spør hva mer som vil komme, er det jo ingen som kan si det. Det eneste jeg er sikker på er at det nok vil dukke opp mer.

– Hva så med Norge nummer 1, undrer jeg, for Tore Gjelsviks bok Norway Number One er kjent og kjær blant alle som samler årets 150-års jubilar. Den ble utgitt i andreutgave i år 2000, og jeg

er naturligvis nysgjerrig på om han har registrert nye sistedagsavstempler eller annet som kan være verdifullt nytt for NFTs lesere.

– Jeg har jo fulgt med i det som kommer av tidligere ikke-registrerte nummerstempler, og, skal vi si, bekreftelser på slike som jeg har notert skal være kjent fra før. Men merkverdig nok: det dukker opp flere nye som aldri har vært registrert før enn hva jeg finner av bekreftelser på gamle som skal være kjent.

– Er det slikt som kommer fra samlinger her i Norge, og som har ligget brakk siden tyvetallet, eller er det mer fra utlandet?

– Eh, nei... Tore drar ut ordet, tenker seg om, og fortsetter: – Det kommer vel fra litt forskjellige steder, men akkurat i de siste par årene har det kommet bekreftelser på en god del sånne ting som jeg ikke har funnet verken foran den første eller andre Norway Number One, og det skyldes jo det at det begynner å komme ut materiale fra Aage Bierings store Grand Prix-samling fra Norwex 55. Det var en fabelaktig samling, og etter en stund ble den lagt i bankboks, og så døde han forholdsvis få år etterpå. Det var ikke mange år etterpå han døde, reflekterer Tore, og sier at jeg jo kan finne ut av det i gamle årganger NFT.

– Og siden har den ligget, understreker han, – helt frem til nå. Nå har det begynt å komme.

– Var det den opplatingen f eks av nummer 1 som Germeten solgte i fjor våres?

– Jeg antar det, men jeg har ikke fått noen bekreftelse på noe, men det har kommet frem en rekke av disse tingene som jeg har lett etter, spurt og mast etter, og så kommer de plutselig nå. Og jeg vet det at det har vært handlere som har vært og sett på Aage Bierings

bedømme alt som falskstemplet bare fordi det er luksusstemplet."

samling. Men han hadde jo ikke den berømmelige 39-blokken... den kom vel på auksjon hos Robson-Lowe, og det var vel rundt 1980... Jeg har faktisk holdt den i mine hender; jeg mener det var under Norwex 80. Jeg var på et hotellrom sammen med Frantz, og den lå der i en plastlomme. Vi fikk lov til å holde den i hånden, under streng bevoktning. Så jeg kan skryte av at jeg har holdt den i hånden, men jeg har aldri eid den.

Tore smiler. I det hele tatt er det mye hemmelighetskremmeri innen frimerkesamling, og Tore kan som han sier, bare "anta" hvem som deretter kjøpte den. – Men noen er jo fremme og viser hva de har, sånn som Einar Lundstrøm, han viste jo hva han hadde, men under pseudonym: Per Fossum. Og han la ikke noe skjul på at det var han som sto bak pseudonymet. Han solgte noe på Postiljonen og det meste på Ebel-auksjon en gang på 80-tallet. Der var det mye fint materiale, men han hadde ikke den mest berømmelige... Han hadde til gjengjeld en del unike brev, og han hadde den berømmelige 10-blokken. Og han hadde begge 6-blokkene...

Tore snakker om de kjente enhetene av Norge nummer 1 som om de skulle være hans egne kjæledyr. Det er klart at han kjenner dem til gangs, og når jeg får tenkt meg om, har jeg kunnet spore Tores samlerinteresse til 5-års alderen i Bergen. En artikkel i Tyfus 1991 (Tore er antakelig den eneste som har bundet inn samtlige utgaver av denne publikasjonen fra Trondhjems Yngre Filatelistklubb) tar blant annet for seg hans tidligste samlerår.

– Hvordan var det da du vokste opp: du var fast kunde hos en frimerkehandel fra du var veldig liten?

– Det var faktisk bare én frimerkehandel i Bergen, Bergens Frimerkeforretning. Han het Meland

han som hadde den; jeg husker ikke fornavnet hans. Det var den eneste rene frimerkehandelen, og han var en veldig hyggelig kar. Og det var den som Moldenhauer senere kjøpte da Meland ville selge på grunn av alder. Der var jeg fast kunde fra jeg begynte å kjøre trikk til byen sjøl, og det var vel ca toogførti, for da var jeg 11. Vi bodde på Minde; det var 4 kilometer til sentrum. Der var jeg fast kunde så lenge jeg bodde på de kanter. Jeg må si "de kanter" for jeg har aldri bodd i Bergen. Men så fantes det jo i alle fall i krigstiden en del tobakkshandlere som hadde frimerker. Under krigen var det mange som tok opp frimerker og andre hobbygjenstander fordi det var lite andre varer. Og så kjøpte folk hva som helst, for det fantes lite å bruke pengene til. Som samleobjekter og samlingssted ble frimerker populært. Bergens Frimerkeforretning var vanligvis full, også av *Das Herrenvolk* – de var jo også der og samlet. Det var mange av dem som samlet norske merker. Og jeg sto jo også i kø på postkontoret på Minde, for eksempel, den gang da Nordraak-frimerkene kom, men en pussig ting, i alle fall var det pussig for meg da, for vi samlet jo hjørnesteplede frimerker, men de skulle ha dem oppklebet på konvolutter og stemplet midt på. Fullstemplet. Det var mitt første møte med den kontinentale måten å samle på: de skulle ha sted og dato tydelig lesbart, mens vi andre skulle ha hjørnesteipel.

– Var hjørnesteipel mer "godt norsk" i gamle dager sånn sett, siden du kaller det *den kontinentale måten* å samle på?

– På den tiden, ja.

– Hadde det gått gradene der også, fra fullstempel til hjørne til fulle stempler?

– Tyskerne har vel hatt fullstempling hele tiden. Ifølge instruksjonen skulle store merker ha 2 stempler (eller

mer), og så hadde tyskerne hatt inflasjonsperioden som også førte til at tyskerne skulle ha fullsteplede merker, for med hjørnesteimler kunne man ikke dokumentere når de var stemplet. Og det var et enormt sprik i prisnivå mellom ubrukte og ekte brukte merker. På grunn av inflasjonsperioden la de seg til den vanen at merkene skulle være fullstemplet. Mye ble dermed ordrestemplet med fullstempel i Tyskland. Så når jeg har tenkt meg om var det karakteristisk at tyskerne skulle ha fullsteplede merker. Dette nevner jeg fordi det finnes en del som sier at alt som finnes av fullsteplede norske krigstidsmerker er falskstemplet, og det er det garantert ikke. Det er ingen tvil om at det finnes mye krigstidsmateriale som er etterstemplet, altså falskstemplet, men man skal ikke bedømme alt som falskstemplet bare fordi det er luksusstemplet. For, som sagt, det var tyskere her som skulle ha det slik, og jeg har personlig stått i kø med dem på postkontoret.

Tores ord får meg til å tenke tanken om hvorfor nær sagt alle nordmenn fremdeles skulle ha hjørnesteplede merker, for var det ikke på 20-tallet, i inflasjonsperiodens fotspor, at hjørnesteipeltrenden virkelig fikk fotfeste her til lands? Var det fordi det en gang i tiden var vanskeligst å få tak i slike? Og hvorfor skulle så få kloke hoder til utlandet og merket seg trendene der? Jeg håper at noen kan hjelpe med å bringe klarhet i dette. Men det får bli en senere passiar, her i NFT.

Marius Gabrielsen

takker Tore og hans kone, Magni, for gjestfriheten og den hyggelige samtalen vi hadde i januar 2005.

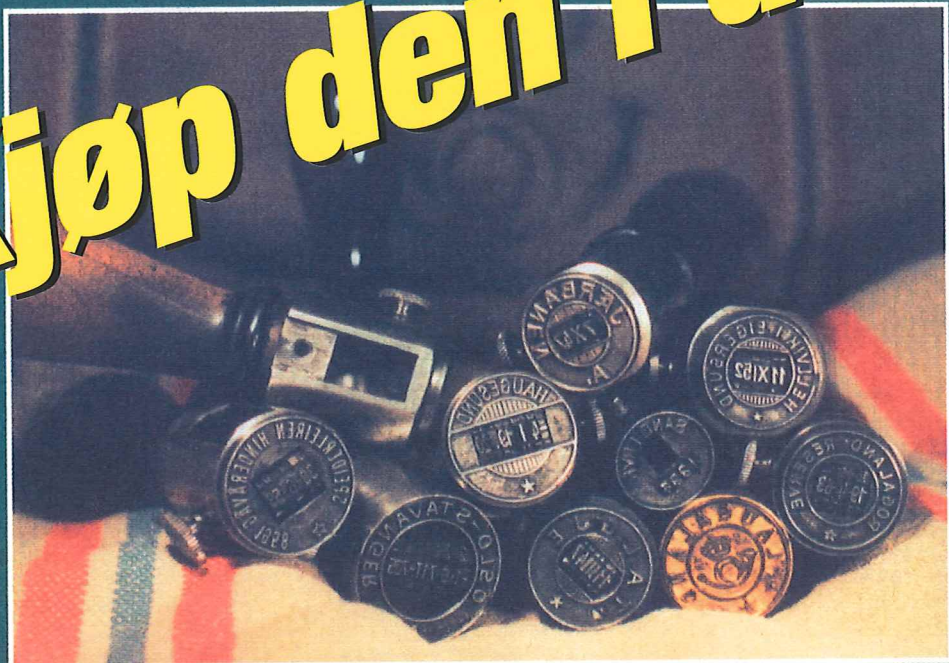
**400 sider
innbundet**

Stempelgruppen i Rogaland
Hovedredaktør Hallvard Slettebø

Poststemplene i Rogaland

1848 - 1969

Kjøp den i dag!

**Fås hos din
frimerkeforhandler
eller fra Norsk
Filatelistforbunds Forlag**

**Send din bestilling til
Norsk Filatelistforbunds Forlag
Postboks 3981 Dreggen
5835 Bergen
Telefon 908 40 286
Telefaks 55 18 05 42
olhaako@online.no**

**Kun kr 390,-
+ porto**

Godt nytt frimerkeår!

Dette året kan bli et supert frimerkeår. Du som er medlem i en av frimerkeklubbene i Norges Frimerkeungdom (NFU), kan glede deg til mye bra.

Det blir arrangert mange frimerkekvalder rundt omkring; faktisk mange flere enn noen av de siste årene. På frimerkekvaldene kan du bytte frimerker, få frimerker, lære mer om frimerker – og dermed om hele verden – treffe andre som har samme hobby som deg, og du kan delta i frimerkekonkurranser.

For de som bor i østlandsområdet bød søndag 6. februar på en morsom begivenhet. Da var det frimerkebadning i Østfoldbadet i Askim fra kl 12.00 til 18.00. For 100 kroner fikk deltakerne frimerker, adgang til et meget bra badeanlegg, og mat for inntil 60 kroner etter fritt valg. Dersom frimerkeklubbene i andre deler av landet ønsker å arrangere noe lignende, er det bare å ta kontakt med Norges Frimerkeungdom.

Det skal være flere store frimerkeutstillinger i løpet av året. Der kan du gå og se på frimerker til øyet blir stort og vått, og gjøre andre hyggelige ting. Først ute er Haldenfil i Halden 25.-27. februar, deretter Agder 05 i Kristiansand 8.-10. april, Vestfold 2005 i Tønsberg 10.-12. juni (hvor det også er landsmøte i Norsk Filatelistforbund), og Moss 12.-13. august hvor det blir klubblederkurs for de voksne eller litt voksne. Men det stopper ikke der: 1-ramme utstilling er på trappene i Sentrum i Oslo, nærmere bestemt sjarmerende Deichmanske bibliotek på Schaus plass. Deretter følger Barents 2005 i månedsskiftet september/oktober. Den største utstillingen blir OSLO2005 i Lillestrøm 17.-20. november. Der skal vi også ha landsmøte i Norges Frimerkeungdom.

Og så er det jo ingen ting i veien for at du kan lage din egen lille frimerkeklubb og sammen med andre kose deg med frimerker! Om du trenger frimerker eller annet for å komme i gang med klubben, er det bare å ta kontakt med meg.

Frimerkehilsen
Max

Kongsberg Frimerkeungdom

Så har også Kongsberg igjen fått en frimerkeklubb for barn og unge. På første frimerkekvald, som ble arrangert på Raumyr skole 7. desember i fjor, var det ni barn og unge som meldte seg inn. Den 18. januar var det frimerkekvald på Gammelgrendåsen skole. Det var en helt overveldende kveld med hele 14 nyinnmeldelser. Kongsberg Frimerkeungdom er dermed allerede en av landets største frimerkeklubber for barn og unge. Viktig for klubben er det at samarbeidet med Kongsberg Filatelistklubb er svært bra.

Voksenleder i KFU er Gunnar Hugo Jensen, Røkaasløkka 13, 3612 Kongsberg, telefon 32 72 21 05 og 913 46 512, epost: gunnarjensen@c2i.net. Andre voksne som er med i KFU, er Caroline Husebø, Leif Fjellin, Tom H. Wetterhus og Harald Kristensen. Gunnar har planer om å arrangere flere frimerkekvalder fremover, og også han vil gjerne ha mer frimerker til sine håpefulle.

Sætre Frimerkeungdom

I Sætre i Hurum kommune – i den kommunen hvor det nesten ble bygget en hovedflyplass – har det skjedd det utrolige at det har blitt startet en frimerkeklubb for barn og unge før det kom en filatelistklubb for de voksne. Ved årsskiftet hadde klubben fire medlemmer: Elisabeth, Guro, Henriette og Christian.

Den 2. februar startet til gjengjeld filatelistklubben (for voksne) opp med sitt første møte. Møtestrukturen blir et slags fellesmøte med frimerkeklubben, etter at det har vært frimerkedag på skolefritidsordningen på Sætre skole tidligere på dagen. I neste nummer av dette tidsskriftet får du vite hvor mange som meldte seg inn i klubben den dagen.

Voksenleder for Sætre Frimerkeungdom er Jon Hoff, Nedre Gunnaråsen 5 B, 3475 Sætre, tlf 32 79 45 66 og 970 33 301, epost jon.hoff@c2i.net. Også David Worsley og Dag Grepperud er med som voksne i den nye klubben.

Bærum Frimerkeungdom

Programmet for våren for Bærum Frimerkeungdom er nå klart. I tillegg til frimerkekveldeen som ble arrangert tirsdag 18. januar 2005 på Grav barneskole, hvor BFU fikk 12 nye medlemmer, har foreningen holdt to andre møter, og har 7 andre frimerkekveldeer igjen i våsemesteret. Alle disse holdes fra kl 18.00 til kl 19.30 på følgende barneskoler: tirsdag 15. februar 2005 - Haslum tirsdag 1. mars 2005 - Eiksmarka torsdag 10. mars 2005 - Bærum Verk tirsdag 15. mars 2005 - Eikeli onsdag 6. april 2005 - Jar barneskole tirsdag 19. april 2005 - Stabekk tirsdag 3. mai 2005 - Grav barneskole Voksenleder Vidar Skipenes er svært fornøyd med at BFU så langt har fått 35 medlemmer, og tror frimerkeklubben skal klare å få til sammen 100 medlemmer i løpet av dette året. Interessen for frimerker er så avgjort til stede!

Tønsberg Filatelistklubbs juniorgruppe skal ha følgende frimerkekveldeer fremover:

Sem skole i i Tønsberg kommune, tirsdager fra kl 17.30 til kl 18.45, 1. februar, 1. mars, 12. april og 10. mai. Bokemo skole i Stokke kommune, onsdager fra kl 17.30 til kl 19.00, 26. januar, 23. februar, 30. mars, 27. april og 25. mai. Melsom skole i Stokke kommune, fra kl 18.00 til kl 19.30, onsdag 2. mars og torsdag 26. mai. Vear skole i Stokke kommune, onsdager fra kl 18.00 til kl 19.30, 2. februar og 6. april. Vennerød skole i Stokke kommune, torsdager fra kl 18.00 til kl 19.30, 27. januar og 28. april.

Voksenleder Frode Torgrimsen håper på bra oppmøte, og ser gjerne at voksne frimerkesamlere kommer en tur og deler litt av hobbyen sin med ungdommen.

Oslo Frimerkeungdom

er i ferd med å dele seg opp i flere lokallag. Alle frimerkekveldeene er fra kl 18.00 til kl 19.30. På Svendstuen skole og Slemdal skole er det Klaus Harms sammen med sønnene Tim og Nils som står for følgende frimerkekveldeer utover våren: Svendstuen skole, biblioteket, onsdag 16. februar Slemdal skole, tirsdag 8. mars

Svendstuen skole, biblioteket, onsdag 16. februar

På Kjelsås, Disen og Grefsen, hvor Øyvind Oliver er den meget engasjerte voksenlederen, blir det frimerkekveldeer som følger:

Kjelsås skole, Utsikten, onsdag 26. januar Grefsen skole, torsdag 10. februar Kjelsås skole, Utsikten, onsdag 2. mars Disen skole, SFO-rommet, torsdag 17. mars Kjelsås skole, Utsikten, onsdag 20. april På Grindbakken skole blir det frimerkekveldeer tirsdag 8. februar og torsdag 21. april.

Flere frimerkekveldeer er under planlegging, slik at det skal være mulig å kunne være med på en frimerkekvelde i nærmiljøet uansett hvor i byen du bor.

Fem spørsmål om Europa

I forrige nummer av tidsskriftet var konkurransen å svare på fem spørsmål – alle hentet fra Asia. Spørsmålene var: 1. Et av landene i Asia skriver ofte Nippon på frimerkene sine. Hvilket land er det? 2. Hvilket land i Asia er verdens nest mest folkerike? 3. Hva heter landet Persia i dag? 4. Hvilket land grenser Afghanistan til? 5. Til slutt et ganske vanskelig spørsmål: Indonesia var tidligere en nederlandsk koloni. Hvilket navn brukte nederlenderne på dette landområdet da det var koloni?

Svarene er:

1. Det er Japan som ofte skriver Nippon på frimerkene sine.
2. Verdens nest mest folkerike stat er India.
3. Persia har skiftet navn til Iran.
4. Afghanistan grenser til Iran, Turkmenistan, Usbekistan, Tadsjikistan, Kina og Pakistan.
5. Indonesia var tidligere en nederlandsk koloni; og nederlenderne kalte landområdet for Nederlands Indië.

Følgende har sendt inn svar og får frimerker i posten:

Lars Roar Busk Lundquist, 10 år, fra Stathelle. Han samler på frimerker med biler og speidere som motiv. Solveig Skarpenes Fjellbakk, 12 år, fra Arendal. Hun skriver at hun samler på frimerker fra SWA/Namibia etter at hun var på besøk der for et par år siden, og ellers fargerike frimerker.

Pål Antonsen, 11 år, fra Oslo, som samler på europeiske frimerker.

Ny konkurranse

Nedenfor finner du fem spørsmål som alle er hentet fra en annen verdensdel; Afrika.

1. At Sahara, er verdens største ørken, er kjent for mange. Men det er også en annen stor ørken i Afrika. Hva heter den, og i hvilket land finner du ganske mye av denne ørkenen?
2. Hvilket land i Afrika hadde bare bokstavene RSA på frimerkene sine i noen år? Vi kan kanskje nevne at det finnes mye gull i det samme landet.
3. Hva er Afrikas største land, og hva heter den delen av landet hvor det dessverre har blitt drept så mange mennesker det siste året?
4. Kan du navnet på tre europeiske land som hadde mange kolonier i Afrika, og som også satte sitt preg på frimerkene i disse koloniene?
5. Når sånn omtrent ble de fleste av koloniene i Afrika selvstendige (frie)?

Som vanlig: klarer du å svare på minst to av spørsmålene, er det fint om du sender inn et svar innen en uke etter at du har fått tidsskriftet, til: ungdomsfrimerker@hotmail.com eller til Max Hermansen, Trosterudveien 34 B, 0778 Oslo. Skriv gjerne hvor gammel du er og hva du samler på.

Takk for frimerkene!

Det er mange som er så vennlige å sende oss frimerker. Tusen takk! Uten dere hadde vi ikke hatt mulighet til å drive så aktivt med barn og unge. Av de jeg har mottatt frimerker fra, er det spesielt tre personer som utmerker seg som mer eller mindre "faste" givere av frimerker til unge frimerkesamlere. Disse er Jan Erling Iversen fra Langhus, Olav Lid fra Norheimsund og K. Klemmetsen fra Hop i Bergen. En hjertelig takk og tre ganger tre hurra for disse personene!

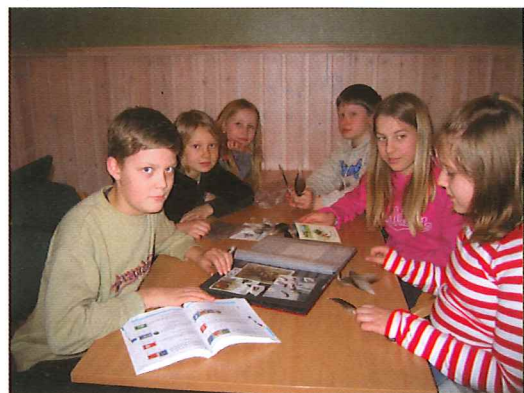
Ellers har også følgende gitt oss frimerker: Margaret Storaas fra Oslo, Birger Ottesen fra Bærum, Arne Sundstrøm fra Oslo, anonym giver fra Arendal, Benedetta Frosini fra Oslo, Lasse Vogt-Pettersen fra Moss, Anne Lise Støen fra Asker, B. Olsen fra Langhus og Johnny Fagerstrøm fra Bærum.

En bløt vits!

Hørt på postkontoret:

- Dette brevet har for mye porto på seg.
- Håper det da ikke går for langt eller for fort.

Barne- og ungdomssidene tar med glede imot andre vitser, gåter, korte historier og annet som har med frimerker å gjøre.

Hei, jeg sender noen bilder fra forarbeidet og

monteringsarbeidet til HFKs Junioravdelings nye frimerkeprosjekt.

De unge samlerne på bildene er: Even Kildebo, Elisabeth T Lie Jenny Marie Norheim, Espen Houge, Marianne Homstvedt og Cathrine T Lie, Maria Kildebo, Katja

Papworth, Marita Helen Svanøe og Juliane Norheim. Det er disse som har jobbet mest med den nye

utstillingssamlingen.

Samlingen tar for seg naturreservatet rundt Rokkevannet og hva vi finner der av planter, dyr, fugler og så videre. Vi har hatt hjelp av ornitologer for å fortelle om de forskjellige fuglene som holder til året rundt ved

vannet og de som er innom på trekk sørover eller nordover. Vi har også søkt i papirer hos fylkets miljøvernnavdeling for å få mest mulig kunnskap om landskapsvernområdet og Rokkeradet som isbreen fra istiden la igjen da den trakk seg tilbake. Det var også isbreen som lagde Rokkevannet hvor vi har tilbrakt mye tid med å undersøke hva vi kan finne.

Halden Filatelistklubbs ungdomsavdeling har møter tirsdager og torsdager annenhver uke. På møtene samles vi i Metodistkirkens lokaler i Busterudgata. Tirsdager kl 1700-1800, torsdager kl 1730-1900. Vi var lenge Norges

største og mest aktive klubb for unge

frimerkesamlere. Det siste året har Oslo gått forbi på medlemstallet, men ikke aktivitetsnivået. Vi feiret 10-års

NFU
Norges frimerkeungdoms sider

jubiläum den 7. februar i år, og vi teller ca 75 medlemmer.

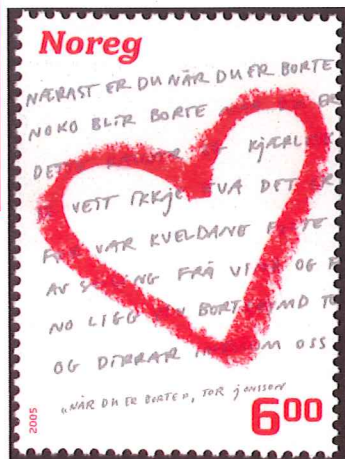
I klubben er vi flere som kan mye om frimerker slik at du kan spørre om det du lurer på. Det er mange kataloger du kan se i slik at du kan finne ut mest mulig om frimerkene dine. Hvilket land de kommer fra; når og hvorfor de ble utgitt. Har du mange av noen, kan du kanskje bytte dem bort og få noen du ikke har i stedet. Du kan også lære hvordan du "vasker" frimerkene når de sitter på konvoluttklipp, og hvordan du bør behandle og oppbevare frimerkene slik at de ikke blir ødelagt. Dersom du ønsker å sette frimerkene inn i album eller lage en spesiell samling, kan du også få hjelp til det. Du vet kanskje at frimerker ofte forteller om en historie, eller noe om geografi, dyreverdenen, planteverdenen eller sport, ja du kan finne nesten alt på frimerker, og forklaringene finner du ofte i frimerkekatalogene. Som medlem får du mange fordeler og hjelp med frimerkene dine.

Jan Erik Norheim

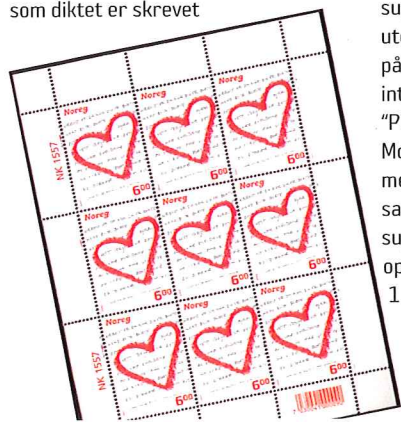
leder for ungdomsavdelingen i Halden filatelistklubb. Og hvorfor kan ikke andre junioravdelinger begynne på liknende prosjekter fra sitt nærmiljø? En mengde regionale utstillinger venter spent på utstillere i år! NFT ønsker lykke til på Haldenfil.

Frimerker til begjær

Etter at Posten i 1998 nærmest egenhendig importerte den amerikanske tradisjonen med Valentine's Day til Norge, kan de nå berette at "i en undersøkelse svarer hele 35 prosent av nærmere 30.000 spurte at de sender Valentinskort. Det viser at postkortet har en viktig funksjon ved spesielle anledninger". Nå får jeg sikkert mye pepper for å skrive at det er en amerikansk tradisjon, for opprinnelsen spores til 1600-tallets England. Der ble ideen hentet

fra myten om St. Valentin. Valentin ble fengslet etter at den romerske keiser Claudius truet med fengsel og dødsstraff for dem som ikke avsverget sin gud. Valentin var en troende som ikke ville avsverge sin gud, og han ble derfor stenet til døde i år 273 e.Kr. Innen han ble henrettet rakk han å skrive et brev til sin elskede Julia hvor han ba henne om å holde seg til Gud. Han signerte med "fra din Valentin". Designer Gina Rose har stått for utformingen av frimerket, som er illustrert med diktet *Når du er borte* av Tor Jonsson. Såvel Norge som diktet er skrevet

på nynorsk. Med utgivelsesdag 4. februar, er nok dette årlige fenomenet det norske merket som fremtidige generasjoner frimerkesamlere vil anse å ha kortest normert brukstid: Valentine's Day er nemlig 14. februar, så det blir i beste fall 10 dager å snakke om tiltenkt normal bruk. Tenk på det, du.

Misjonsmerker

Kirkens Bymisjon er spesielt kjent for sin omtanke for våre medmennesker. Vi synes dette

jubileet er en fin anledning til å gi ut frimerker som viser Bymisjonens arbeid, sier pressesjef i Posten, Birgitte Lund Nakken. Kirkens Bymisjon ble grunnlagt i Christiania i 1855, og har siden oppstarten hjulpet medmennesker til å få et bedre liv. I dag er den organisert som stiftelser i de fleste større byene

rundt om i landet. Blant deres symboler finner vi brostein og et lys. Brosteinen forteller om gatas virkelighet, mens lyset gir håp.

Når det er sagt, kan det være vel så interessant å kikke nærmere på motivene som Frimerketjenesten har valgt, nemlig et suppekjøkken og en utendørs nattverd på etter hvert så internasjonalt berømte "Plata" ved Oslo S.

Motivmessig snakker vi altså om en meget spesiell utgave for dem som samler enten religion og misjon, vin, suppe, metadon eller mat. Og med opplag på henholdsvis 750.000 og 1 million tilpasset innenlands B- og

A-post, bør interessen etter disse merkene på normale forsendelser bli betraktelig blant utenlandske samlere.

Psyke utgaver

Fjerde februar lanserte posten fem nye frimerker, to med motiver av psykolog-pionerene Nic Waal og Aase Gruda Skard som begge ville ha fylt 100 år i 2005. Nic Waal het opprinnelig Caroline Schweigaard Nicolaysen, og var født i Kristiania. Hun trekkes ofte frem som norsk barne- og ungdomspsykiatri

mor. I en alder av 25 år ble hun uteksaminert Cand.Med. fra Oslo og 3 år senere godkjent psykoanalytiker i Berlin. Gjennom lang praksis og studieopphold i Tyskland, USA, Frankrike, Sveits og Danmark ble hun i 1951 godkjent spesialist i psykiatri, og i 1953 som en av landets første i barnepsykiatri. Frem til sin død i 1960

ledet hun Nic Waals institutt som senere har fortsatt hennes klinisk pedagogiske engasjement. Tørre fakta sier ikke så mye om en person, og Nic Waal ble kjent som et varmt og følsomt

menneske som fra unge år slet med sine egne psykiske problemer. Hun vekk stadig vekk offentlig forargelse, da hun engasjerte seg for saker som datiden helst ville feie under stolen. En rekke bøker og

artikler er skrevet om henne, og vel verd en plass på nattbordet. På 12-kroners merket (NK1560) er hun trykket i 2,7 millioner eksemplarer.

Aase Gruda Skard (1905–1985) var en pioner i arbeidet for moderne barneoppdragelse i Norge. Gjennom bøker, artikler og foredrag gjorde hun barndommen til et både faglig og politisk tema. Hun la vekt på barns behov for grenser, men understreket samtidig at oppdragelse må skje på en ikke-autoritær og demokratisk måte. Barn må møtes med respekt. Inspirert av et samarbeid med reformpedagogen Anna Sethne, overlærer ved Sagene skole, reiste hun ut til skolene og ga råd. Slik ble hun egentlig landets første pedagogisk-psykologiske rådgiver. For sitt store opplysningsarbeid, der hun klarte å omsette psykologisk kunnskap

til et språk som folk forsto, fikk Aase Gruda Skard i 1976 Forskningsrådets pris for popularisering av psykologisk vitenskap. 22-kroners frimerket (NK1561) er trykket i 3,2 millioner eksemplarer, og ventelig representerer dermed disse to utgavene årets forbruk av høyverdimerker. Kunstnerne bak merkene er Anne-Ma Solheim og Trond Nordahl.

Svensk design

For å markere designåret 2005 har Posten i Sverige fått designet et frimerkehefte med motiver hentet fra moderne svensk design. Det dreier seg om dameuret *Vivianna* i danske Georg Jensens kolleksjon;

køllappautomaten *Turn-O-Matic* som har vært en gjenganger på posthus, apotek og polet; glass, stoler, sveisemaske og tre-leketøysbilen *Streamliner* som var en stor suksess på 80-tallet. Merkene er selvklebende og trykket i en kombinasjon av ståltrykk og offset. Sverige var først ute i verden til å benytte denne teknikken på selvklebende papir. Det var i 2001, med fisker som motiv, og først nå har de funnet det bryet verd å gjøre det igjen.

Sett frimerkene i system

Omtrent slik lyder parolen fra UPU (Verdenspostforeningen) som i 2002 innførte et verdensomspennende registreringssystem for nye, autentiske frimerkeutgaver. Systemet kalles WNS etter følgende forkortelser: W stammer fra WADP som igjen er forkortelse for World Association for the Development of Philately, N står for Numbering and S følger logisk for System. I tråd med WNS skal godkjente postverks frimerker tildeles en universal ID (for å gjøre eksempelvis frimerke kataloger sammenliknbare) som består av 3 ledd og et punktum. Det første leddet er en 2-bokstavs landskode etter samme ISO-standard som landsdomener for Internett. For Norges del vil denne koden derfor være NO. Deretter følger 3 siffer som identifiserer rekkefølgen på frimerkeutgivelsene i et gitt år, fra 001 og oppover. Koden avsluttes med et punktum og 2 siffer som tilkjennegrir årstallet for utgivelsen. Fjorårets norske valentinermerke har dermed nummereringen N0009.04 som forteller at det er offisielt utgitt i Norge som merke nr 9 i år 2004. Med andre ord

har ikke UPU tatt lærdom av Y2K-hysteriet som raste på slutten av forrige

årtusen, eller så har de ikke planer om å fortsette systemet etter år 2099. Kanskje de ikke regner med at frimerker fremdeles blir utgitt på den tid? Hmm, det skulle vært interessant å få et innblikk i UPU's internt utredede fremtidsscenarier. Ved utgangen av januar 2005 er 166 postverk tilsluttet ordningen; Norges første årgang under WNS var 2004.

Alt for Norge nummer 1

I NFT har vi planlagt å ha NK1 som tema gjennom hele jubileumsåret, og vi er derfor på jakt etter innlegg og historier som omhandler dette særnorske jubileumsmerket. Vi har også et ønske om å publisere en oversikt over samtlige filatelistiske objekter der Norge nummer 1 forekommer, alt fra frimerke-på-frimerke via cinderellas til særstempler og motivkonvolutter. Eksempelvis lagde Kristiania filatelistklubb en cinderella med Nr1 i anledning Norges første internasjonale frimerkeutstilling i 1924, og Norwex-utstillingene fortsatte den tradisjonen med vårt første frimerke på frimerke i 1955, nøkkelring i 1980 og selvklebende cinderella i 1997. Hva OSLO2005 vil

bringe, vil tiden vise. Posten har til 150-års jubileet allerede lansert en miniatyr-klokke med selvklebende tape, og helsak-jubileumskonvolutt med en omarbeidet kopi av den glade løve. Sistnevnte med relieff i venstre side av konvolutt, og nummerert opp til 10000. Allerede før jul 2004 oversteget de innkomne bestillinger til Frimerketjenesten opplaget med flere tusen. Vi håper at du som leser NFT vil bidra til å lage en god og pålitelig oversikt over materiell relatert til Norge nummer én, og sender oss den informasjonen du sitter på. Om du i tillegg har anledning til å scanne eller avfotografere disse objektene, vil det forenkle arbeidet formidabelt. Vi satser på å publisere innkommet materiell fortløpende i NFT gjennom året. Adressen finner du i kolofonen på side 3.

Da frimerket kom til Norge

Første januar 1855 regner vi som bursdagen for det umiskjennelige, utaggede blå frimerket med riksløve (men uten landsnavn) som vi siden har kalt Norge nummer én. 150 år er for lang tid til at noe levende menneske kan erindre hvordan folk reagerte på det første frimerket i Norge, men i 1855 satt Helge Kragemo, førstebibliotekar ved Universitetsbiblioteket, seg ned og gikk gjennom 52 årganger av 39 norske aviser for årene 1854-55 med det for øye å ta pulsen på frimerkets inntogsmars. Konklusjonen han kom frem til, og som i sin helhet står gjengitt i NFT 1/1955, var imidlertid mager med tanke på pomp og prakt, stjerneskudd og poppende champagnekorker. Vi sakser fritt:

"Forutsetningen for innføringen av frimerker var selvsagt at en måtte komme bort fra tidligere tiders regionalporto og over til ens porto for hvert land, respektive hver stat. Enkle regler for betalingen av utenlandsporto sto også på programmet, men det var et mer innviklet problem. En rekke lover på postlovgivnings område måtte komme før reformene..."

Bekjentgjørelsene fra Departementet for det Indre om postreformen ble trykt som offentlige avtissementer i de større Christiania-avisene. Utdrag av portoloven kom tildels som eget bilag (f eks til Aftenbladet 1855 nr 13). Men i avisene utenfor hovedstaden finner vi forordningene, ja, selv portoloven, bare i sterkt forkortede utdrag, og oftest sammen med postmestrenes egne publikumsbulletiner.

Hva bestemmelsen om frimerket angikk, ble den av folk flest – og av avisene med – oppfattet som et forholdsvis uvesentlig tillegg til den nye postloven; den betydelige nedsettelsen av brevportoens spilte jo også

faktisk en meget større rolle for det brevskrivende publikum enn den lettelse i forsendelsesmåten som frimerkene innebar.

For øvrig var avisene så små og begivenhetene 1854-55 så mange at det ikke ble større spalteplass til overs for frimerkenytt. Norge hadde nettopp fått sin første telegraflinje og sin første jernbanestump. Og noe som var enda bedre 'stoff' enn disse landsbegivenheter var de lokale nyhetene: vinteren 1854-55 var usedvanlig hard, folk frøs og sultet i en utstrekning vi vanskelig kan gjøre oss forestilling om i dag. Men det som likevel opptok sinnene, og dermed avisene, mest, var Krim-krigen og all den frykt og spenning den førte med seg i dobbeltmonarkiet: Skulle Norge-Sverige bli trukket inn? Intet under at bekjentgjørelsen av frimerket ikke vakte noen oppsikt, og at inseratene fra publikum praktisk talt uteble. De ytterst få jeg har kunnet finne, bekrefter dette inntrykket."

Det nye i postveien var altså ikke bare frimerket, men også enhetlig porto for hele landet. Tenk, et brev kunne nå sendes samme strekkingen som Christiania til Paris for bare 4 skilling såfremt det var innenriks. Postmester Sandberg i Arendal avvertete følgende i *Det Vestlandske Tidende*, organet for Arendal, Grimstad, Lillesand og Tvedestrand, 1. 12. og 26. desember 1854:

"Frimærker for indenrigske Breve.
Fra 1ste Januar 1855 af er Porto
for et Brev over hele Norge 4 Skilling,

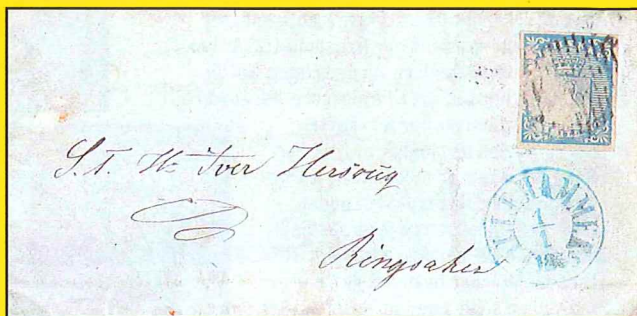
naar det frakeres, og 5 Skilling, naar det sendes ubetalt. Paa de betalte Breve skrives ikke herefter "betalt" eller "franco" til indenrigske Steder, men man betaler med et paaahæfte et Frimærke for hvert Lod Brevet veier, saaledes, at for et Brev intil 1 Lod, paaahæfter Afsenderen et Frimærke, fra 1 til 2 Lod 2 Frimærker, og saa fremdeles. Mærkerne vædes paa Bagsiden og klæbes øverst paa Brevet paa Adressesiden; man bør ikke skrive Adressen for høit oppe paa Brevet, da Mærkerne ere noget store, saa de kunne komme med i Navnet.

Alle indenrigske løse Breve, saavel uden som med Frimærker, kunne fra Nytaar af lægges i en Kasse ved Postcontoiret, der inddrages, naar Posttiden er ude; Bancobreve og recommanderede Breve, samt udenrigske og svenske do., maa som før leveres paa Contoiret. For Breve, dere ere paa tegnede "Anbefales", "Recommanderet" eller "NB", betales, foruden Porto, 4 Skilling, og saadanne Breve kunne ei afsendes ufrankerede. Frimærker selges paa Postcontoiret og ved Dampskibsexpeditionen; paa første sted Sted, dog ei medens afgaaende Poster ere under Expedition, i hvilken Tid heller ingen Ind- og Udlevering af Post kan foregaae.

Dersom et Brev er paa tegnet "betalt" uden at være paaahæftet nok Frimærker, blider det ei at befordre med Posten, men at tilbagelevere Afsenderen, om han kjendes; i motsat Fald paa tegnes det "ikke heelt betalt" og sættes i Porto 5 Skilling for hvert Lod.

Findes i Kassen Breve, hvorpaa

I 1955 skrev Jarle O Stensdal følgende i NFT om Lillehammer-brevet: "Brevet er skrevet siste dag i året 1854 og er adressert til S.T.Hr. Iver Hersoug, Ringsaker. Brevet er frankert med et eksemplar av Norge nr. 1 som er annullert med riststempel, men brevet har dessuten stedsstempelet Lillehammer 1.1.1855. [...] men det som gjør dette brev så overordentlig interessant, er følgende passus: "Postexpeditor Andersen bekjendtgjør et en Brevkasse idag er utsat ved Postkontoret, og da jeg for en Stund siden har kjøbt nogle Frimærker, kunde jeg, ved at skrive nogle Ord til Dig, kanske sende Dig det første Brev Du modtager med Frimærke paa, naar jeg idag lægger det i Kassen"."

kasserede Frimærker ere anbragte, skulle disse sendes indsendes til Indre-Departementet, og Afsenderen opgives, om han kjendes.

Arendals Postcontoir den 25de November 1854.

Sandberg."

Første nyttårsdag 1855 sitter så postmester Jørgen Flood Sanberg og skriver følgende utdrag som kommer på trykk dagen etter i samme avis:

"I dag er Kasser udhængte, i hvilke man nu til enhver Tid kan putte sine Breve; jeg synes dette maa være en stor Behagelighed for Publicum, og jeg haaber dette vil være enigt i at virke til, at dette Gode kan vedblive, saa Enhver, der gribes i nogetslags Spectakel, hvorved denne nyttige Indretning gjøres ubrugbar, strax meldes til velfortjent Straff! Ligesaa haaber jeg man nu har faaet tydeligen forklare Brugen af disse Kasser: at man sætter tydelige Adresser paa Brevene, da de ei ellers blive befordrede, og at man forstaar, at disse Kasser blot ere for Breve, der skulle afgaae med Posten; andre blive ei taget Notice af. Heller ikke kunne Breve til Departementerne befordres, uden at være frankerete eller portofrie."

Det er kanskje verd å merke seg at postmesteren fryktet pøbelstreker utført mot postkassene. Arendal var jo en seilskuteby av rang, og man skal vel ikke ha altfor fri fantasi for å skjønne at det kunne gå vilt for seg både i og utenfor havnens kneiper. Det er også verd å merke at det var straffbart å anbringe allerede brukte frimerker på brev – og da var det nok snakk om annen straff enn straffeporto. Hvorvidt

dette gjalt stemplede, avvaskede blekkannuleringer, eller merker som på et eller annet vis ikke var blitt annullert, har jeg ikke fått klarhet i ennå. Kanskje en posthistorisk interessert leser vet mer om emnet?

I Christiansundposten for 27 mai 1855 sto følgende notis angående gjenbruk av frimerker:

"Uagtet Postportoens betydelige Nedsættelse, finder man dog Behag i at producere sig med at benytte brugte Frimærker. Saaledes skal man igaar her i Byen ved Udtagelsen af en af de udhængte Brevkasser blandt disse have opdaget et Explr. til hvilket med store Grødklatter var fastklæbet et brugt Mærke. Om man er kommet paa Spor efter Gjærningsmanden er os ubekjendt."

Et tilsvarende problem var gummieringen på Norge nummer én. Klisteret var først påført i et tynt, hvitt, lag. Men i mars 1855 fikk postvesenets beholdning tydeligvis et nytt strøk med tykk, gult lim. Årsaken var selvfølgelig at merkene altfor enkelt falt av brevene de satt på, med mindre praktiske konsekvenser for mottakerne. I Morgenbladet 12 august samme år kommenterer en røst fra publikum følgende:

"Til Indredepartementet.

Skjønt man har seet nogle Personer straffede for Misbrug af Postvæsenets Frimærker, er der dog ingen Tvivl om, at det i Forhold til denne Forseelses Hyppighed er en reen Skjeldenhed, at den bliver opdaget. Næsten Enhver, der hyppigere modtager Breve, vil have mødt det Tilfælde, at disse have baaret Spor af at have været forsynede med Mærke, uden at dette endnu ved Modtagelsen findes paa dets Plads; men

det Beløb, hvorom der er Spørgsmaal, er gjerne saa lidet, at man hellere strax betaler, end indlader sig i Kranglerier med Postvæsenets Betjente; thi disse er det, fra hvem Misligheder i denne Henseende lettest kunne opstaa og – efter Indsenderens Overbevisning – også virkelig opstaa. Kun for disse, der have en Mængde Breve under Hænder, kan der nemlig blive tale om at gjøre egentlige Affærer i denne Retning, idet de ved at borttage Frimærkerne kunne skaffe sig Betaling for frigjorte Breve, medens de aftagne Mærker igjen kunne bruges til at paahæftes Breve, der ere frigjorte med rede Penge, der da kunne tages til Indtægt.

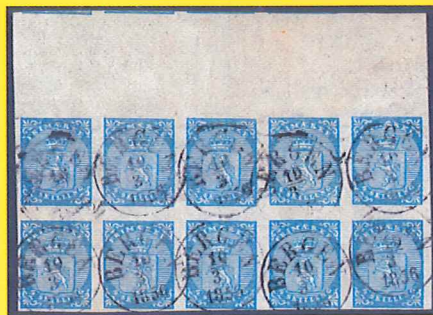
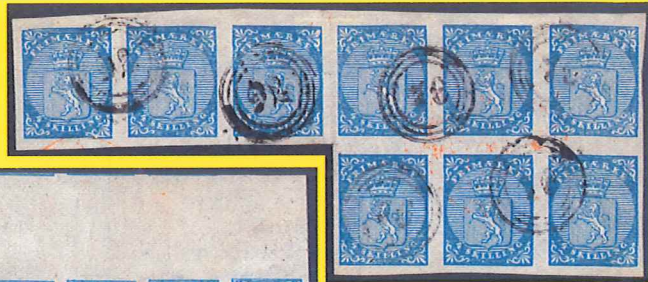
Det maa vistnok erkjendes at være vanskelig at forbygge eller hæmme disse Misbrug; dog kunde en Forandring til det Bedre være at haabe, dersom man kunde forsyne Mærkerne med et bedre Bindestof, der gjorde det det vanskeligere at faa dem afpillede uden Beskadigelse, men især hvis man tillige vilde tilsætte dette Bindestof en Farve, der ved Mærkets Aftagelse kunde efterlade tydelige Spor. Modtageren kunde da med Føie gjøre Remonstrationer med Erlæggelsen af Porto, hvilket dog i den ene af de paa pegede Retninger aldeles vilde opheve Fristelsen.

Vestkanten i Juli 1855."

Men nå må ingen falle av stolen sin idet jeg forklarer at NK1 langt ifra er et merke fra 1855: Det var utbredt i salg allerede i desember 1854, og kunne til og med postlegges før 1. januar 1855. Lillehammer tilskuer, for eksempel, kunne bringe følgende bekjentgjørelse den 29. desember 1854:

"At der fra den 31te Dennes er anbragt en Brevkasse udenfor

Her har vi samlet de 3 største kjente enheter av dette helt spesielle merket som i 150 år har gledet frimerkesamlere verden rundt. Norge nummer 1 har bidratt til å plassere "furet værbit" på det filatelistiske verdenskartet. Men mangelen på blokker av NK1 har tradisjonelt ført til at klassiske Norge-samlinger har blitt trukket i poeng under bedømmelsen på internasjonale utstillinger. 39-blokken, stemplet 306 (Thronhjelm som byen het da), bærer med seg en salig blanding av mysterier og røverhistorier. Dens rette opphav vil nok aldri bli avslørt, men det er ikke til å komme utenom at det er største kjente enhet av Norge nummer 1.

Denne 10-blokken med frimerker i posisjonene plate D1-5 og D11-15 viser klart at marginen som skilte trykkplate C og D var 27 millimeter, ved at merkene i plate C såvidt vises øverst.

Hovedindgangen til Postkontoret hvori kunne nedlægges ubetalte eller med Frimærker forsynede Breve, som ere bestemte til indenrigske Steder, og som ikke indeholde Penge og ikke ere rekommanderede, bekjendtgjøres herved saavel for Landdistriktets som for Byens Indvaanere.

Lillehammer Postexpedition, den 28de December 1855."

Postmester Halvor Andersen i Lillehammer skrev allerede lille julaften at frimerker var i salg ved postekspedisjonen, "fra 3 Spd. 24 Dk. pr. fuldt Hundrede Stykker og for 4 Sk. pr. Stykke under 100. De vil blive tagne i Brug 1ste Gang Søndagen den 31te December nærtkommende for de Breves Vedkommende som da blive indleverede til Sydposterne for at afgaa den 1ste Januar, ligesom ogsaa Portoloven av 7de Juli 1854 i sin Helhed da træder i Kraft for dette Sted, hvilket herved bringes til almindelig Kundskab."

Men vi skal nok enda lenger tilbake i tid for å finne første salgsdag for frimerket. Drammen postkontor er en het kandidat til æren av å være først, for allerede 9. desember skriver postmester Henrik Johan Florentz Groth "at Frimærker, som fra næste

Aars Begyndelse kunne anvendes til indenrigske Breve uden Penge, er tilkjøbs paa Postkontoret à 4 Sk. for hvert Mærke, hvorimod ethvert fuldt Hundrede, som forlanges under Eet, sælges for 3 Spd. 24 Sk." Notisen sto imidlertid ikke på trykk før 15. desember i *Drammens blad*.

I Molde inneholdt Romsdals Budstikke følgende opplysninger datert 16. desember:

"Frimærker, som, ifølge Lov av 7de Juni d.A. fra næste Aars Begyndelse kunne anvendes til indenrigske Breve, ere tilkjøbs paa Postcontoiret à 4 Sk. for hvert Mærke, hvorimod ethvert fuldt Hundrede, som forlanges under Eet, sælges for 3 Spd. 24 Sk."

Et punkt som går igjen i disse notisene, er at merkene også selges i blokker à 100. Det skulle kanskje vært interessant å finne ut av hvor utbredt salget av slike store enheter var, da det kunne si noe om hvordan de fleste merkene ble klippet eller skåret opp – på posthuset, firmaenes budsentraller eller ved skatollet i arbeidsværelset hjemme hos godfolk. En annen morsom sak, er at Posten faktisk solgte frimerker med mengderabatt på den

tiden: Få 100, betal for 96! (Dersom jeg ikke har regnet fullstendig feil, vel å merke). 1 Skilling tilsvarte 3 1/3 øre, og Speciedaleren tilsvarte 4 kroner, altså gikk det 120 Skilling per Speciedaler. 3 Spd. 24 Sk. blir dermed 384 Skilling, og delt på pålydende 4 skilling, får vi prisen for 96 merker kjøpt enkeltvis. Var dette et introduksjonstilbud, eller forholdt det seg slik videre i livsløpet til NK1? Og fortsatte mengderabatten over til Oscar-utgaven? Hvis du har svar på dette, hører NFT mer enn gjerne fra deg.

Aftenbladet i Christiania var den første og eneste som offentlig brakte direkte kritikk av de nye frimerkenes utseende, og allerede 2. januar var det klager på bråket som postbetjentene forårsaket når de tømte byens brevkasser om morgenen: "Endnu er det Morgen og hver Postdag kan I sande, at kun Morgenstund har Guld i Mund".

En artikkel som har vært gjenstand for mange ettertrykk, og nå enda et, kommer fra samme avis 19 januar 1855 og lyder slik:

"De nye Frimærker.

Verden gaar frem og vi dilter efter saa godt vi kan. Gaar det end ikke med Jernbanefart og er vi end altid lidt agterud for dem, der har trukket Syvmilestølvlerne paa – naa Herregud, vi er dog ogsaa med og faar trøste os med, at vi nok en gang kommer efter.

For – jeg ved ikke saa nøje hvormange – Aar siden gjorde en Engelskmand en liden Opfindelse, hvorved Folk blev sat istand til at faa sine Franko-Breve i Posten uden at udsætte sig for de verdensbekjendte sure Postmestermener eller vente timevis paa Postkontorerne, forat blive expederet. Det var en ganske liden Opfindelse – en ren Bagatel – og dog var det alligevel en

meget stor og meget nyttig Opfindelse; det vil ialfald Enhver indrømme, som har maattet døje Postmestervrantenhed, eller, med andre Ord, hvert Medlem af den civiliserede Verden. Hvor de smaa nydelige Victoriahoveder kom hen, gjorde de Erobringer, fredelige og varige Erobringer og selv paa de sure Postmestervansigter spillede der et venligt Smil. Franskmand, Spaniere, Italiener, Tyskere, Hollændere og Belgiere havde allerede underkastet sig; men Skandinavien stod endnu tilbage. Englænderne udsendte den ene Victoria efter den anden, - forgjæves; det som havde faaet Bugt med Franskmandernes Nationalforfølgelighed og Italienernes Foragt for Alt, som er nyere end de gamle Romere, prelede dog af paa den nordiske Træghed. Da faldt det en skøn Dag Danskerne ind, at de, som engang med Ild og Sværd havde erobret England, god gjerne til Gjengjæld kunde lade sig i al Gemytlighed erobre af de gamle Andlers og Jyders Ætlinger - Victoria sendtes tilbage med Sejr. Først nu, da "Skandinaviens Formur mod Syd" var overvundet, trak ogsaa den norske Træghed sig fægtende tilbage til sit Sebastopol, for der at forberede sig paa ny Anfald af Vesteuropæernes Fremskridtsarmeer.

Vi fik da endelig ogsaa Brevfrimærker. Det varede længe, men vi kom dog med tilsidst.

Det er bare registrert to 6-blokker.

Men Herregud, naar vi først var nødt til at overgive os, hvorfor i al Verden kunde vi da ikke ogsaa gjøre det paa en nogenlunde anstændig Maade?

Naar vi endelig skulde faa Frimærker, hvorfor behøvede vi da at gjøre dem saa hæslige, saa stygge, saa

uansetlige, at ethvert nogenlunde kultiveret Menneske maa blive rød i Hovedet, naar han kaster Øjet paa dem, og spør sig selv, hvad vil dog Verden sige? Jeg spør, hvorfor? Et Kongerige for den, som kan svare.

Midt i en langaktig Firkant, hvis Hjørner er udfyldt med sine Ornamenter, laant fra en gammel Kakkellov fra Anno 1760, befinder sig et oventil af FRIMÆRKE og nedentil af 4 SKILLING omgivet rundt Feldt, hvori et tilstrækkelig skarpt Øje vil kunne skimte det norske Rigsvaaben. Jeg siger skimte, thi den beskedne Kunstner har formodentlig fundet, at hand Løve uforvarende var bleven til en Isløve og derfor har han søgt at skjule dens Mangler under et Slør af tykke Linier, trøstende sig med, at i Mørke er alle Katte - Løver.

Det kan gjerne være at dette Kunstværk fra Ideens Side er uantasteligt, muligt endogsaa at det baade er "godt tænkt" og "smukt følt"; men Udførelsens Skønhed tror jeg Herredød, at selv Morgenbladets Kunstanmelders bekjente Dygtighed og skarpe Blik ikke uden stor Vanskelighed kunde finde. Jeg tror ligeledes gjerne, at en vis Professor kunde skrive en hel Bog derom og paa det evidenteste bevise, at det "Modern-Kristelige" her var kommet til sin Ret, og at vi altsaa havde at holde vor Kjøft; men Vorherre fri oss fra alt det taagede Vejr, han da maatte tage i Rekvisition.

Men da Morgenbladets Kunstanmelder og hin Professor kun er to og vi andre halvanden Million, saa kan det lidet hjælpe. Vi kommer desværre nok til at være enige om, at dette Kunstværk er alt andet end et Mesterværk og de fleste af os vil finde større Kunstnydelse ved at

Georg Størmers undersøkelser i 1984 kom frem til at det kun finnes to brev med fireblokk. Her er det ene.

begravte Vignetterne paa Tiedemanns Blaastemplede, end ved at se på Frimærkerne.

Og naar man saa tænker sig hvor let en Sag det dog vilde været at have faaet noget Anstændigt, noget der idetmindste ikke vilde have prostitueret os Verden rundt istedetfor disse hæslige Tingester, maa man saa ikke gaa ud af sit gode Skind, dersom det ikke skulde kunne nytte at bede Departementet gjøre det om igjen?

For tilslutt ogsaa at tale lidt om den rent praktiske Side af Sagen, saa er det aabenbart at Frimærkerne selv, som de nu er, ikke byder nogen Sikkerhed med Forfalskning, dersom noegen vil gjøre sig den Smule Ulejlighed for fire Skilling, thi enhver Fuser af en Træskjærer eller Lithograf maatte meget let kunne eftergjøre dem saa skuffende, at ingen Postbetjent i en Skynding vilde opdage noget Mistænkeligt. Naar man ikke har villet sørge Sikkerheden i en fin og kunstig Gravyr, men derimod i et Slags Vandmærke, som man yderst vanskeligt vil kunne opdage, selv naar man, gjort opmærksom derpaa, holder Papipéret mod Lyset og aldeles ikke naar det er klæbet paa Brevet eller endogsaa overtrykt med Sværte, saa - ja saa tillader jeg mig i al Beskedenhed at tro, at man har baaret sig en Smule klodset ad. "Derved bliver det."

Men noen snipp-snapp-snute skal vi ikke skrive ennå. Gjennom jubileumsåret håper vi å komme tilbake til Norge nummer én så ofte det lar seg gjøre, og oppfordrer alle som måtte ha noe på hjertet til å ta kontakt.

Marius Gabrielsen

klippet her sammen noen 150 år gamle skriverier sakset fra NFTs 1955-årgang.

Auksjonsrapport

Skanfil auksjonslokaler i Oslo var etter sigende preget av høy stemning da Norge-avdelingen ble innledet lørdag ettermiddag, 15 januar. I salen satt budgiverne tett i tett, og rundt kaffebordet i visningsrommet var det trangt om plassen. Med firmaets fokus på såkalt amerikansk auksjonsløsning der det kun bys i salen på objekter som de tilstedeværende selv melder fra om, kan det være vel så greit å sitte foran en PC koblet til Internett for å følge utviklingen i auksjonen. Skanfil nye system (se forresten www.skanfil.no og velg "auksjoner" dersom du ikke har prøvd før) virker bra, og man får en god oversikt over progresjonen.

Skanfil melder om økende antall kasser og tunge objekter innlevert denne gangen. I utenlandsavdelingen var det god salgsprosent, men ingen stor spredning mellom utrop og tilslag. Hovedvekten lå mellom 20% pluss eller minus utrop.

Over til Norge. Blant postkort gjorde nissekort et lite hopp, med et "noget brettet" Kjell Aukrust fra 1936 for 831 kr, og et lite nissekort sign A. Ollestad, brukt 1896 og med litt smuss bak (KV-2) dro seg opp fra 200 til høyst akseptable 1650. En noe nyere Aukrust lå også på seg 4-ganger'n, mens selv i jubileumsåret 2005 viste det seg her å være laber interesse for patriotiske kort fra unionsoppløsningen, stikk i strid med rapporter fra postkorthandlere som har opplevd et eksplosjonsartet oppsving de siste ukene. Jernbanekort selger tradisjonelt bra, med et motiv fra Eidanger stasjon som høyde på 1600, men også Solheimsviken meldte seg på i 1000+. DS Dronningen av Arendal i farger fikk ramalsale 1200, og DS Gausta på Tinnsvørn tøffet inn til 1651, mens DS Lyngen tok bølgen med 3080! (Tidligere har samme motiv vært omsatt for hele 5280 + salær hos Skanfil... noe å tenke på). Alt som har med kommersiell hvalfangst er "in" i samlerekretser på global basis, så et fint posthistorisk minne fra 1910 med en båt på slipp fikk eier for 1375. Ikke verst. Mer standardmateriale med geografisk tilknytning boblet noe over utrop, med 750 for et enkeltkort som max.

Henningsvær 20.4.1863 på brevstykke og Porsgrund på NK8 lå begge rundt 1500, mens to-rings Kongsberg fra 1885 passerte 2000 på 1kr Oscar II. Et 13b med blindtagger begge sider og stemplet Drammen fikk ny eier for 1200 som var dobbelt utrop. En serie Grunnlovsjubileet med praktavtrykk fra Polhavet landet på

1980 kr; det finnes sikkert ikke så mange av disse. Men at en 14 øre Løve II stemplet Oslo Br III i 1939 skal koste 440 kr, det tror

jeg forrige eier skal være godt fornøyd med. Likeledes 360 kr for et fullstempelt Molde på 30 øre Olav den Hellige. Muligens var to stjerner i stempelet ekstra gjevt, men jeg heller mer til teorien om at Molde er "hot" om dagen... det er ikke første gang det siste året at moldestempler svulmer i pris. 605 for Harpefoss på 15 øre Dronning Maud er også et sikkert tegn på at prakt-tendensene vedvarer i det åpne markedet. Kom gjerne med en kommentar til NFT om du har noe å si om den saken. 5 kr V med Oslo-stempel og garantistempel fra Enger flatet først ut på 1760 kr. Og jeg vet nesten ikke om jeg tør nevne 20 øre Rikard Nordraak stemplet Ytre Billefjord i 1942: 990 kr, takk. Med slike tendenser kan i teorien en perfekt Norgessamling på hovednummer forsikres for rundt millionen.

At landshjelp I og II med Trondheim og Risør (sistnevnte 1. dags) skifter hender for hhv 2420 og 4500 (ja, du leste riktig) vitner om budkamp til siste hammerslag. Ikke rart at etterstempling av krigstidens merker er en het potet. Og slik gikk det slag i slag; bare et par tjenestemerker syntes å forbli usolgt denne dagen.

En opplating av NK1 var neste post, og det meste gikk til massevarepriser i overkant av 400 kroner. Sist jeg var innom en Skanfil-auksjon satt vitsene løst da NK1-seksjonen begynte, og det ser ut til at lite har forandret seg der. Vel, det er jo positivt for de som fremdeles samler Nr 1 at en samling kan bygges opp relativt overkommelig, nå som markedet synes å ha havnet midt i en flodbølge av denne klassikeren. Oscar I var tamt og mye forble usolgt; våpenutgavene gjorde seg heller ikke bemerket. Og det var kanskje hjemlengsel som gjorde at et brev med NK53 VIII type 2 stemplet Einastranden 20.XII.93 til Kolbo, Vestre Toten, med transittstempel Vestre Thoten 20.12.1893 og ankomststempel Kolbu spratt fra 200 til 1100?

Blant postfriske merker kan nevnes en Londonserie med overtrykk og øvre arkmarginal, til 5500. Fra andre samlere som jeg kjenner, har jeg hørt at både merke- og brevlovene fra Norge ble vel mottatt, også hos de som kjøpte dem, tydeligvis. Selvfølgelig krever bud på slike lotter en del lotto-hell hvis man ikke kan inspirere dem, så det er bestandig å anbefale en tur på visning. Men, som en annen hjemmesitter har sagt til meg: "Når turen til Oslo koster 3000+ så kan en jo spørre seg om en ikke heller skal legge inn et ekstra høyt bud istedenfor..."

Samlerbørsen avholdt sin skriftlige auksjon nummer 125 med budfrist torsdag 3. februar. Nå har det seg slik at selv om auksjonen i utgangspunktet er skriftlig, har Samlerbørsen tatt et langt skritt i retning auksjon "på direkten" med sin internettsatsing. Og alle som vil kan logge seg på auksjonen direkte på Internett. Slik kan man bivåne at budene raser oppover, eller legge inn bud selv – der og da – fra sin egen datamaskin. Auksjonskatalogen ankom denne gang i posten med frankeringsetikett fra Thailand på forsendelsen, og ble således et yndet samtaleemne der frimerkesamlere samles.

Denne kvelden kom overraskelsene først og fremst innen feltene postfriske klassiske merker og stempler på røde posthornmerker. Gjevt over vaket tilslagene rundt utropspris, men enkelte seksjoner syntes mer tungsolgt enn andre. For å ta overraskelsene først, vil jeg tro at torings SØNDRE TRYSIL på et 20-øres grovtagget 28IX97 neppe kjenner sin like med tilslag 3850 kroner. Et grovtagget 35-øre med det heller vanlige bancostempelet fra CHRISTIANIA raste opp til 1961 kr, og 12-øre mattgrønn fullstempelt KRAGERØ landet ikke før på månen hadde jeg nær sagt, til hammerslag 5500. Et par av samme merke fikk til sammenlikning beskjedne 1800. Allikevel våger jeg å utrope kveldens vinner til å være et oppned avtrykk av firerings 443 (RINGEBU ifølge auksjonskatalogen) på NK102 (15 øre posthorn) med 3633 i tilslag, hvilket ender på 4360 inkludert kjøpsprovisjon. Det var helt klart stemplenes dag hos Samlerbørsen.

Rundt postfriske merker blåste det også friskt, i og for seg ingen overraskelse, med et fargefriskt 2 skilling Oscar I (noe sentrert ned) på toppen av hitlisten etter 30200 i tilslag. 5-øre skravert posthorn plate III ultramarin med oppgravert klisje gikk for respektable 8700 mens et NK38 oppnådde 16500 kr og NK41 byttet eier for 4400 hvilket er i nærheten av dobbel Norgeskatalogverdi når provisjonen tas med. En annen 3-øre, 51IIC, lå også godt på seg, til 5566 kroner. Et NK1 med originalgummi og 3 attester viste seg derimot mer vanskelig å selge, og gikk under utrop. I den andre enden av tidsskalaen, fikk et 15-øre grønt posthorn med overtrykk 20 (NK413) fra 1952 fart på budgiverne, og det stoppet ikke før resultatlista viste 5555 kroner, takket være at overtrykket på nettopp dette merket er meget skjævt og blottlegger hele 15-tallet i posthornets sentrum.

Fra moderne stemplet Norge, ser det ut til at Norwex55-serien med sentrert utstillingsstempel har stabilisert seg noe, etter som tilbudet har økt betraktelig

Av de bedre tilslagene på eBay den siste tiden, kan vi trekke frem et lite knippe mer eller mindre ådelagte skillingsmerker, der noen tettklippte utgaver av NK1 med varianter må ha vært trekkplasteret som fikk prisen opp til \$555 til kjøper "væbneren" [item# 5549103499]. Et annet utrop med NK1 hadde pent sentrert enningsstempel TVEDESTRAND, og kjøper "svegr" hadde høyeste bud med €357 [item#5551954467]. i tett budkamp til siste slutt med "holmenkollen1" og "roaaune". Enda tettere kamp var det i innspurten for det som ser ut til å kunne være et blått avtrykk av PRINDOS CARL på NK1. Her bød "finns52" og "holmenkollen1" merket opp fra \$100 til \$200 i løpet av det siste minuttet auksjonen varte, men det ble "frankering" som stakk av med merket for \$203,50 [item# 5546301063]. Et brev som gikk for å være håndannullert Romedal og sendt til Kina gikk for \$68 til "bjornmu". 5 små ark med frimerkeforslag (i 5 forskjellige farger) endte etter 27 bud opp hos "schatzsucher99" for den nette sum av €99 [item#5548313684]. Et NK2 med sidevendt NAMSOS [item#5548075601] oppnådde \$224,50 fra "rune251166". NK18 med temmelig pent KJØLLEFJORD enngis klokket inn på €112 til "holmenkollen1" mens det bare skilte €2 ned til "gnisten" og "hofleiz" [item# 5544138804]. At halvfangst er populært, befester seg også her, med et postkortmotiv som viser flensing av hval [item# 6141970075] til "davecutter" for \$104,25. Men selve bløtkaka denne måneden blir et postkort som har "Ungdomsforeningen, Sandefjord" på forsiden... og tilslaget ble hele \$3950!! Ja, du leste riktig, for på adressat-siden fremkommer det at kortet er stemplet med "Paid 2½ at SOUTH GEORGIA" og overskrevet 1½ med blekk, signert EBB, og

På QXL ble et NK118 5 øre posthorn omsatt for 325 kroner [ID 15353483] takket være et pent avtrykk schweizerstempel FINNKONGEILA 11 IX 34, til kjøper "trondebassen". For et NK119 7 øre posthorn stemplet SANDNESSJØEN 21 12 37 var det 7 budgivere, og prisen ble til slutt 200 kr til "nedloh" [ID 15754301]. NK229 1 kr løve stemplet torings BERGSFJORDEN 30 7 43 fant ny eier i "skydda" for 140 kr [ID 15791842], og her var det fire om beinet. NK127 20 øre løve I med ADVENT BAY 30 VII 23 gikk for 140 kr til "gndr" sin norgessamling [ID 15755859], og BERGENS BEFÆSTNINGER FELTPOST -8 VII 18 på NK104 25 øre posthorn sikret samme kjøper seg for 240 [ID 15743199]. Blant brev og postkort som har fanget interesse, dukket det opp et lokalsendt postkort fra STAVN I HALLINGDAL frankert med et par P1 1 øre portomerke. Et temmelig interessant objekt som "juaften" sikret seg for 240 kroner [ID 15705822].

Nytt av året hos QXL er en spesialisering innen underkategorier av frimerkekategorien. Norvegiana, Røde kors, prakt- og luksusstempler, polarområder og posthistorie har fått sine egne seksjoner etter ønske fra brukerne. Nøyaktig hvor formålstjenlig det er med en egen stempelkategori kan være vanskelig å se, og i skrivende stund er det lagt ut en god del objekter der som er mer dagligdags enn som så. Da kan det være bedre å klikke seg gjennom de vanlige frimerkekategoriene på jakt etter godbiter. For øvrig kan QXL fortelle at det månedlig er mellom 15 og 20.000 innom frimerkeavdelingen deres, hvilket tyder på at det er en god del frimerkesamlere som ennå ikke er medlem av en klubb. Og potensialet for nye medlemmer kan derfor være tilsvarende stort. Oppfordringen må derfor gå til klubbene om å strekke ut armene og ønske alle disse samlere åpent velkommen til felles dyrking av "kongenes hobby" - hobbyenes konage".

fant hos Skanfil fransk avis med banderole til "samlingen" som er plassert ved siden av kakkelovnen.

I Nft nr. 6/2004 hadde Sven Andersen et innlegg imot min artikkel *Porto å betale - Portostempler og behandlingsregler for ufrankerte og utilstrekkelig frankerte forsendelser i Norsk Filatelistforbunds nye bokserie Det lille bibliotek™*. Før jeg går nærmere inn på punktene som Andersen tar opp, vil jeg, som redaktør av boken, gjerne si noen ord om *Det lille bibliotek™* generelt: Formålet med bokserien er mange, bl.a. å få samlet og systematisert informasjon om "nye" samlerområder samt å gi samlere inspirasjon til nye samlerområder. Mottakelsen blant samlere har vært meget god og jeg har fått mange gledelige tilbakemeldinger og kommentarer: "Dette ser morsomt og interessant ut" og "Denne må jeg ha". Når kommer neste bind?

Siden man behandler områder og temaer som det har vært lite skrevet om tidligere, blir det også gjort oppmerksom på at temaene ikke er ferdig utforsket, og samlere som kan bidra med ytterligere informasjon blir oppfordret til å få den frem i lyset. Jeg takker for Andersens informasjonen om takseringsreglene for internasjonale forsendelser for perioden før 1879. Det er videre moro å se at portostemplerne også ble benyttet mens portomerkene ennå var i bruk. Andersens forsendelse (postkort avsendt fra USA) er fra 31. juli 1927. Når dette portostempelet ble tatt i bruk i 1927 er uklart, men da minstebeløpet på 12 øre trådte i kraft 1. januar 1927, bør det være mulighet til å finne enda tidligere dato i 1927. Hvem er den heldige?

Jeg takker også for opplysningen av skrivefeilen på s. 47, 2. spalte i min artikkel vedrørende at det er blankett 19 og ikke blankett 132 som ble festet til sendingen. Sammenholdt med den skrevne

teksten i artikkelen, samt informasjonen i avsnittet rett foran (i artikkelen), kommer det klart frem at det var blankett 19 som skulle vært benyttet.

Jeg konstaterer at Andersen og jeg er faglig uenig om enkelte portostempler. Uenigheten kan

deles i 2 grupper:

- Er portostemplerne norske eller svenske hhv. danske?
- Er det ett eller flere portostempler?

Før jeg går nærmere inn i denne diskusjonen, kan det være greit å kort repetere behandlingsreglene som var avtalt i postkonvensjonene. Fra Postreglementet 1927 (Kap. III Om postforsendelser i almindelighet) kan man lese:

"Ubetalte og utilstrekkelig betalte forsendelser til innlandet påføres ved innleveringen med blå farve i øverste hjørne til venstre tydelig angivelse av det beløp som skal avkreves mottageren [...] Ubetalte og utilstrekkelig betalte forsendelser til utlandet stemples med det internasjonale T-stempel ved de poststeder som er forsynt med dette stempel, og påtegnes ved andre poststeder et T. Forsendelsene settes så av utvekslingskontorene i porto i henhold til bestemmelsene i de internasjonale avtaler, jfr. §13." (Kap III, §11) og "...På ubetalte og utilstrekkelig betalte brevpostforsendelser til og fra utlandet skal utvekslingskontorene angi den porto som skal kreves op. Følgende regler gjelder:

a. Utilstrekkelig betalte brevpostforsendelser til Danmark og Sverige settes i porto med det dobbelte av det manglende portobeløp i norsk mynt. På helt ubetalte forsendelser settes intet portobeløp." (Kap III, §13).

På forsendelser til utlandet forøvrig skulle portobeløpet angis i gullcentimer.

Ad a) Er portostemplerne norske, svenske eller danske?

De stemplene som det i denne omgang er faglig uenighet om er vist i fig. 1 (svenske eller norske) og fig. 2 (danske eller norske). Det kan gis gode argumenter som taler for og imot at disse stemplene er norske. Andersens argument med at stemplene vist i fig. 1 har norsk "ø" (og ikke svensk "ö") er et viktig argument

for at stemplene i fig. 1 kan være norske. Vektige argumenter for at de er svenske er behandlingsreglene i postkonvensjonen som angir at det er utvekslingskontorene i avsenderlandet som skal angi portobeløpet som skal oppkreves.

Felles for alle forsendelser kjent med stemplene vist i fig. 1 er at de er kjent kun på forsendelser sendt fra Sverige. Ditto for forsendelser med stempler vist i fig. 2 som er kjent kun på forsendelser fra Danmark. Stemplene er ikke kjent på forsendelser i motsatt retning! De omtalte stemplene har vært brukt i noenlunde samme tidsrom. Det virker ikke rimelig at det norske postverket har hatt ett sett stempler til bruk på forsendelser fra Sverige, og et annet sett for forsendelser fra Danmark. Portostempler av tilsvarende form som vist øverst i fig. 2, er kjent på forsendelser fra Danmark til Sverige.

Aasmund Sandland viser i sitt innlegg i NFT 7/2004 to portostempler på forsendelser sendt fra Danmark (fig. 3). Disse to portostemplerne kan bare være danske. (Portostempelet "T. 20 Øre" er stemplet ved utvekslingskontoret i Danmark og angir 20 danske øre. Ved utvekslingskontoret i Norge har man ved en feil først brukt omregningsfaktoren for brev (4/3) og anført 27

(norske øre), men korrigeret og benyttet omregningsfaktoren for brevkort (3/2) og fått 30 øre. Den andre forsendelsen er sendt fra Danmark til Sverige, så her er det klart at portostempelet ikke kan være norsk).

Disse 2 portostemplerne ligner mye på portostemplerne vist i fig. 2., blant annet har de alle punktum etter "T.". Alle de ovenfor nevnte momentene tilsier derfor at portostemplerne vist i fig. 2 er danske.

Når det gjelder portostemplerne vist i fig. 1 er saken ikke like opplagt. At portostemplerne har en norsk "ø", er, som nevnt ovenfor, et viktig argument for at stemplene er norske. Behandlingsreglene som avtalt i postkonvensjonene er derimot argumenter som taler for at de ikke er norske. Tilsvarende at portostemplerne bare er kjent på forsendelser fra Sverige,

Porto å betale - filatelistisk forskning

Tilsvar til artikkel i NFT 6, 2004

og ikke fra Norge (noe som burde være naturlig hvis portostemplerne var norske). John Fredriksen viser i Den blå Löve nr. 3/1992 et brev fra Sverige til Kristiania i 1921 (fig. 4) som har både et portostempel samt påskrift "10" understreket. Etter reglene skulle dette tilsa at portostemplet er påført i Sverige, mens blyantpåskriften (blått (?)) er gjort av det norske utvekslingskontoret ved omregningen av det anførte portobeløpet (portostemplet) til 10 norske øre. Alle disse forholdene tilsier at dette portostemplet er svensk, og ikke norsk. Når det gjelder de to andre

Det har hittil i den filatelistiske litteraturen ikke vært skrevet noe om portostemplerne brukt ihht. de nordiske postkonvensjonene. Dette gjelder for både norske, danske og svenske forhold. Det er derfor mitt håp at alle samlere som har forsendelser med slike portostempler, hjelper til med å frembringe materiale slik at man kan få belyst dette interessante området best mulig. I min artikkel har jeg forsøkt å gi så mange spesifikke referanser til kilder som mulig, slik at interesserte samlere lett kan gå til disse for eventuell fordykning.

Ad b) Ett eller flere portostempler?

Det er en kjennsgjering at gummistempler reagerer på stempelsverte, og "vokser". Dette forhold samt at man kan se en utvikling i skader på stempelet (se fig. 5) gjør at jeg mener det kun er snakk om ett stempel og ikke tre ulike som Andersen opplyster (#17, 18 og 20) i sin artikkel i Nft nr. 9/1998. I min artikkel angir jeg til illustrasjonen cirka mål for stempelet for ulike tidsperioder. Også de angitte tidsintervallene er ikke eksakte, men veiledende. Siden utviklingen har gått gradvis, vil man kunne finne

stempler som ligger mellom de anførte målene. Det er ikke bare rammen som har utvidet seg, også stempelteksten har "vokst" tilsvarende (forholdsmessig). Dette stempelet er forøvrig kjent brukt kun ved utvekslingskontoret i Oslo. (Andersen anfører i sin artikkel at både Bergen, Tønsberg og Kristiansund har hatt slike portostempler, men dette er ikke riktig. At en forsendelse fra utlandet er adressert til en av disse byene tilsier ikke at portostemplet har blitt brukt der!)

Andre forhold

Andersen kritiserer meg for at jeg har brukt en annen systematikk på katalogiseringen av stemplene enn hans liste. I min artikkel foretar jeg ikke bare en opplisting av stempler, men det blir også gitt utførlig informasjon om behandlingsregler og takseringsregler for ubetalte og utlisterkkelig frankerte forsendelser. På grunn av det store antall

stempler fant jeg det mest hensiktsmessig å gruppere stemplene etter brukersted, og ikke kronologisk. På denne måten kan man lettere inkludere nye stempler uten at nummereringen for samtlige portostempler blir totalt forandret. Jeg mener også at ved å gruppere stemplene etter brukersted, får man også et bedre posthistorisk perspektiv og presentasjon.

Andersen kritiserer videre at jeg har endret hans angitte brukstider. I et forsøk på å bli mer nøyaktig mht. bruksperioder, har jeg anført dato, og ikke bare året som Andersen har brukt i sin artikkel. Det vil derfor fort bli enkelte avvik, noe som jeg ikke anser for å være et stort problem. Den oppmerksomme leser vil også se at for flere stempler har jeg bruksdatoer som går ut over de årene som Andersen anfører.

Når det gjelder om mål skal angis lengde x høyde eller høyde x lengde, er dette mye et spørsmål om smak og behag. Det finnes ikke noen universell standard på hva som skal angis først. Ved å angi

målene på den lengste siden først for stemplene med ramme, får man også en bedre overensstemmelse med stemplene uten ramme (linjestemplerne) hvor man jo måler lengden på stempelet. Dette gjør at jeg finner det mer naturlig å angi lengden først, deretter høyden.

Andersen hevder jeg tar feil når jeg skriver "Enkelte poststeder har benyttet portostempler som er nøytrale dvs. at de kan brukes både til å kreve opp portobeløpet hos sender eller mottaker, f.eks. 'Manglende porto er oppkrevd'." Han mener slike stempler bare er brukt på forsendelser hvor portobeløpet er oppkrevd hos avsender. Manglende porto skal (etter 1. oktober 1973) forsøkes oppkrevd hos avsender (og portostemplet vil da tilkjennegi at andre poststeder ikke skal foreta ytterligere portobehandling). Det finnes en del eksempler på at de ovenfor nevnte portostemplerne også har blitt brukt på forsendelser hvor portobeløpet blir oppkrevd hos mottaker (se fig. 6 hvor avsenderen ikke er kjent slik at mottakeren har blitt oppkrevd portobeløpet. Legg merke til papirrestene i øvre venstre hjørne fra portoregningen som ble stiftet fast til forsendelsen).

Portobelagte forsendelser er et morsomt og interessant samleområde. Området er meget stort og omfattende, spesielt hvis man skal gå i dybden med alle detaljer, så jeg vil gjenta Aasmund Sandlands oppfordring: "Flere må skrive". Det er mitt lønnlige håp at Sandlands, Andersens og min artikkel inspirerer flere til å samle på portobelagte forsendelser, og at noen flere etter hvert tar pennen fatt slik at vi i fremtiden får belyst området best mulig. Temaet egner seg meget godt til å skrive interessante artikler om en mer begrenset del av området portobelagte forsendelser.

Porto 10 øre å betale	Porto 15 øre å betale	Porto 20 øre å betale	Porto 25 øre å betale
35x18 mm	36x19 mm	37x20 mm	38x21 mm
1952 - 1954	1955 - 1956	1957	1958 - 1960

Peer-Christian Ånensen

oppfordrer alle som besitter spennende portobelagte forsendelser til å bringe dem frem i lyset. Skriv gjerne noen ord og legg ved en scan slik at NFT kan presentere ditt materiale.

Den avtroppende redaktør oppfordrer til fortsatt å sende inn relevant stoff til redaksjonen, og det vil jeg etterkomme. Først når det blir litt lengde mellom utgivelsene skjønner en hvor nødvendig det er med et slikt tidsskrift, og det er hyggelig å være med på å sørge for at den nye redaktør iallfall ikke skal mangle stoff. Takk for godt arbeid, fur, og velkommen til den nye.

Så til saken. Jeg tar opp tråden fra mitt forrige innlegg, i nr. 7/2004 sidene 10-12. Jeg har nå anskaffet heftet *Det lille bibliotek*TM, bind 1, og lest Peer-Chr. Ånensens artikkel der. Her finnes det en hel del nyttig informasjon, men jeg må innrømme at jeg savner illustrasjoner av helbrev med Centime-merknader. Det finnes ikke en eneste slik som kan fortelle mer enn mange ord hvordan UPU-reglene ble praktisert og endringer underveis manifesterte seg. Det skjedde jo en god del under den lange perioden på bortimot 90 år. Men jeg innser at disponibel plass kan ha vært en hindring.

Denne gang vil jeg legge porto-merknaden T 30 Cts. under lupen, fordi den er spesiell. I Fig. 1, 2 og 3, er vist en slik sending til hvert av de 3 landene Danmark, Norge og Sverige, for å ta dem kronologisk. Nå vil vel noen si at Fig. 1, brev USA til Danmark 1895, har jo portomerknad T 15 Centimes, og her er vi straks inne på et viktig poeng for de som vil samle portobelagte, internasjonale sendinger: Før 1907 ble bare enkel porto å betale angitt i avganglandet, for så å bli doblet i mottakslandet, i dette tilfelle i Danmark. Men med tiden ble det vel betraktet som mer sikkert for postverkene å foreta doblingen på et tidligere tidspunkt på brevets ferd, slik at ingen i farten skulle bli forledet til å innkassere bare enkel porto, i stedet for dobbel. Noen praktisk forskjell for mottakeren ble det jo ikke; det spilte ingen rolle hvor på veien doblingen ble foretatt. Så lenge myntunionen varte ble det 24 øre å betale i alle fall. Dette var den gang det var stabile pengeforhold, kursen på franske centimer var slik som fastsatt i Bern i 1874: 0,8 øre = 1 centime, eller 20 øre = 25 Cts. Fig. 2 viser et underfrankert brev fra England til Norge. Det har vært overvektig, se

Porto å betale

engelsk påtegning T og med håndskrift 2 (vektklasse) og 30 (Cts å betale). Dette er på liknende måte omsatt i Norge til 24 øre å betale, se norsk påtegning "24" ved siden av engelsk påtegning. Det samme går igjen med Fig. 3, underbetalt brev fra USA til Sverige 1913, portostempel T 30 Centimes, som også er omsatt til 24 øre å betale.

På postkongressen i Madrid 1920 ble det så vedtatt å innføre 30 Cts. som et minstegebyr for alle portobrev, uansett hvor lite underbetalt en forsendelse måtte være. I Fig. 4 vises et eksempel på hvordan dette kunne slå ut: Brevkort (som det het den gang) fra Kristiania 15. desember 1922 til Tyskland, underfrankering bare 5 øre, og likevel satt i porto 30 Cts. hvilket tyder på at vedtaket ble etterfulgt. Uten dette ville kortet, etter de gamle rutiner, hatt en uttaksering på: 2 x 5 øre = 10 øre som igjen ville tilsvare 12 1/2 Cts, altså mindre enn halvparten av de nå anførte 30 Cts. I Tyskland, under igangkommet inflasjon, er 30 Cts. omregnet til 4800 Pf, se påtegning på ordinær plass over mottakers navn. Litt slendrian i Kristiania kostet altså mottakeren 48 Mark. Men det skulle bli verre.

I Fig 5 vises tilslutt et brevkort fra Göteborg 22.10.1923 til Heydekrug, Memelgebiet. Det er likeledes underfrankert med 5 øre, og satt i porto med minstegebyr, se svensk stempel i ramme "T / 30 c". Dette kostet den arme mottaker i Heydekrug den nette sum av 18 millioner Mark å utløse. Selv om det nå dreier seg om hyperinflasjon, så er jeg sikker på at heller ikke da kunne man riste et slikt beløp ned av trærne.

Til sammenligning kan nevnes at i tiden 20.10 til 31.10 1923 var tysk utenlandsporto for brevkort akkurat 18 millioner Mark, og takstene ble endret med få dagers mellomrom inntil det kulminerte ved årsskiftet. Det er ufattelig at et land kunne eksistere

T 30 Cts.

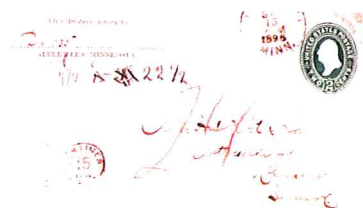

Fig. 1 Underbetalt brev fra USA 15.9.1895 til Danmark. Manglende franko 3 US cents, som tilsvare 15 Cts., se portostempel. 15 Cts. skulle så doubles i Danmark til 30 Cts. tilsvarende 24 øre å betale, se påtegning 24 over mottakers navn.

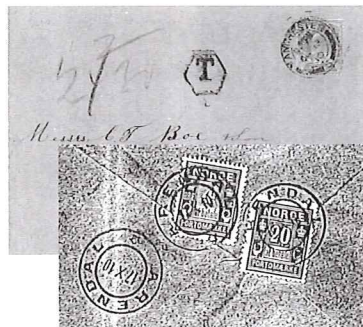

Fig. 2 Brev fra Manchester 13.10.1910 til Arendal. Ifølge portopåtegning T 2/30 har brevet tilhørt 2. vekttrinn som krevde franko 4 d. Frankering 2 1/2 d tilsier underfrankert 1 1/2 d som doblet utgjør 3 d, omregnet til 30 Cts. I Arendal er 24 øre oppkrevd, se påtegning og påsatte portomerker.

Fig. 3 Brev fra Pittsburgh, USA, i september 1913 til Stockholm Underfrankering 3 US cents (som i Fig. 1) og doblet til 30 Cts. å betale. Manglende franko er nå, etter oktober 1907, doblet i avganglandet. I Sverige krevd opp med 24 øre, se påsatte frimerker for beløpet.

under slike forhold. Ikke rart at ordningen med et så stort minstegebyr som 30 Cts. var upopulær, så meget mer som det var akkurat i tiden 1921-1924 at inflasjonen raste i flere

Fig. 4 Underbetalt brevkort fra Kristiania 15.12.1922 til Tyskland. Norsk portomerknad T 30 Cts., nå som minstegebyr. Tysk uttaksering: 4800 (Pf. å betale), konferer påskrift over mottakers navn.

land i Europa. Det har vel hevet seg et ramaskrik, for ordningen med 30 Cts. minstegebyr ble opphevet igjen allerede på førstkommande postkongress i Stockholm 1924, da satsen ble redusert til 10 Cts., og det lot seg jo høre.

30 Cts. minstegebyr skal man altså i prinsippet ikke treffe på utenom de ca 4 årene mellom de 2 nevnte postkongressene, mens 30 Cts. som er oppstått "på naturlig vis" selvfølgelig forekommer i hele den lange perioden på ca 90 år som centimeordningen varte. Etter min mening er derfor slike forsendelser med 30 Cts minstegebyr

mange ganger mer verd (ca 22 x opp ?) enn de "naturlige" uttakseringene. Ikke desto mindre selges slike objekter, såvidt jeg har erfart, i lotter og enkeltvis, uten omsyn til disse forholdene. Det er et stykke på vei det samme som å selge 50-øres V-frimerker uten å undersøke om de er med eller uten vannmerke i papiret.

Hvis man med tid og stunder kunne samle i en håndbok alt relevant stoff om portobelagte sendinger, og kanskje til og med lage en nøkkel for relativ sjeldenhetsgrad, slik som gjort i forbindelse med enkelte andre

samleområder, så ville det være til nytte for både kjøper og selger av slikt materiale, og også ved bytte. Det er for gait at et så interessant område skal være prisgitt tilfældigheter og synsing. Jeg kan ikke forestille meg at noen ville ha motforestillinger mot å finne sitt eget bidrag til helheten i en slik håndbok, når full kildeangivelse angis, men dette måtte kanskje vurderes juridisk.

Aasmund Sandland

som har sagt seg villig til å skrive mer om centimer og portobelagte sendinger.

Nyoppdaget Trondhjem bypost helsak-kort?

På Moldenhauers auksjon nummer 63, 12. og 13. november 2004, i lot nummer 753, fantes blant annet et brevkort med påtrykt bypostmerke, og stemplet TRONDHJEMS BY-POST 2 OCT (1900). Kortet var sendt ut lokalt. Baksiden er et ferdigtrykket formular fra "Rigs forsikringsanstalten" (RFA). Undertegnede kjøpte denne lotten, og kan si såpass at det ikke fulgte med uttalelse eller ekspertvurdering. For meg virker helsak-kortet ekte og ekte brukt. Dette er et kort til bruk kun for en kunde av by-posten, nemlig "Rigsforsikringsanstalten", korrekt stempeltype er benyttet. I samme lot fantes

Rigsforsikringsanstalten.

Det bringes herred i erindring, at Brevetten for Deres Brevstift, Medlems Nr. 1283, for 1900, Noartal Nr. 405.00 skal være indbetalt inden 14. Oktober forløbende.

R. T. Es Tilgængelighed for Trondhjem
noartal Nr. 2-1283
Strindens Vade 49, Indgang fra Dronningens.

BYPOST 5 10 8. Kortet har trykket i nedre venstre hjørne: R.F.A. Form. 24. (Decbr. 7.5000). Begge kortene er sent til Trondhjem Domkirkes Restaurationarbejder. Begge kort ser derfor ut til å stamme fra samme arkiv. Alle husker vel at det ble funnet mye "nytt" av bypost i arkiver og på loft i Drammen, og jeg ser derfor

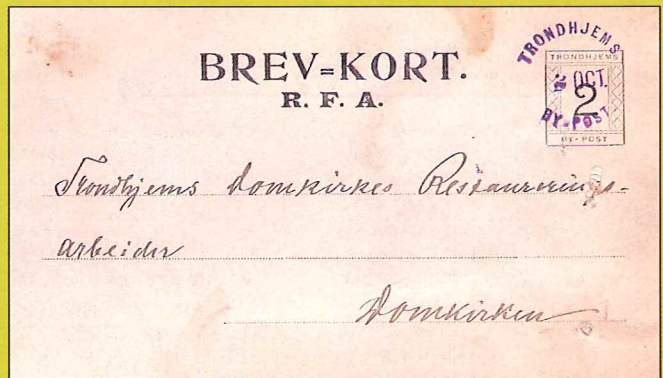

Fig. 5. Brevkort fra Trondhjem 22.10.1923 til Heydekrug, Memelgebiet. Også dette med 5 øre manglende franko, og satt i porto ved svensk T-stempel 30 c (minstegebyr), noe som resulterer i 18 millioner Mark å betale for mottaker, konferer påskrift med blåskrift over mottakers navn og adresse. Det nærmet seg på dette tidspunkt slutten av hyperinflationen, og såkalt Rentenmark avlste tidligere Reichsmark. (Kilde: Kerl, Walter 1972. Die deutschen Portosätze. Nuernberg.)

frem til at NFs ekspertutvalg vurder dette. Grunnen til at jeg skriver om dette i NFT er at vi som samler bypost ikke er så mange, og vi bor spredt rundt og treffes sjelden.

Ivar Håkensen

som bor i Lier og ikke Drammen. Oppfordringen går herved til alle andre lesere, som har noe de lurer på, om å bringe det frem i dagen i NFT. Send helst en scan av materialet med epost; scan i 300 DPI TIFF, så blir gjengivelsen noenlunde korrekt på trykk.

Oslo-Charlottenberg førstedagsstempel funnet

I 2005 er det nøyaktig 80 år siden navnet Oslo ble tatt i bruk som offisielt navn på hovedstaden i stedet for Kristiania. Dermed var det også en hel rekke stempler som måtte omgraveres eller produseres med det nye navnet. Anders Langangen har en oversikt over samtlige av disse stemplene i *Norske datostempler del 2, 1912-1930* (side 78-86). Av de stemplene som ble levert rundt årsskiftet, var det bare 17 reisende stempler. Det var 8 skipspoststempler med forskjellige litra til postekspedisjonen Oslo-Bergen, samt 9 togstempler. Av disse igjen var det bare 8 som teoretisk skulle kunne finnes med datoen 1.1.25, og alle var til bruk på tog. Det gjaldt BUREAU AMB. OSLO-ED med litra A, B, C, D, E eller F og BUREAU AMB. OSLO-CHARLOTTENBERG med litra A eller B. Bare disse stemplene ble sendt ut 31. desember 1924, og bare disse kan derfor ha vært tatt i bruk 1. januar 1925. De øvrige reisende stemplene ble sendt ut på selve dagen 1. januar eller litt senere.

Ingen objekter med reisende stempler er inntil nå registrert med den første

offisielle datoen for Oslo. I Tiemer og Ånensens utmerkede bok, *Stempel der Norwegischen Bahnpost* (2002), er eldste kjente dato for Oslo-Ed (litra E) 17 I 25. For Oslo-Charlottenberg (litra A) er eldste kjente dato -1 III 25.

Nyttårsaften 1924 skrev Sigrid Wessel et kort til sin tante Mathilda Österberg i Frövi i Sverige. Som avsenderadresse satte hun "Nordstrand pr. Oslo / Norge". Kortet, som for øvrig er skrevet på svensk, er også datert Nordstrand 31/12-24. Det ble sannsynligvis postlagt i en spesiell postkasse på Østbanestasjonen, eller direkte på toget. I alle fall gikk kortet med postekspedisjonen i toget til Charlottenberg samme dag, for det er stemplet med 3 avtrykk av det flunkende nye stempelet BUREAU AMB. OSLO-CHARLOTTENBERG / A. Ett uleselig men to

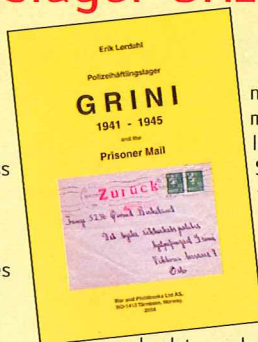
fullt identifiserbare tydelige avtrykk med dato: -1 I 25. Dermed blir dette kortet den hittil eneste kjente forsendelse med reisende "Oslo"-stempel, brukt den første dagen med det nye navnet. Jeg fikk det som julegave fra en gammel filatelistvenn i Sverige. Han regnet med at det var et brukbart objekt, men fikk selvfølgelig rask og takknemlig tilbakemelding om at det var helt unikt! Det er utvilsomt den julegaven fra 2004 jeg vil huske best.

Arvid Løhre

som antakelig ønsker seg flere harde, flate, små pakker under juletreet i 2005.

Polizeihäftlingslager GRINI 1941-1945 and the Prisoner Mail

De fleste nordmenn har hørt om fangeleiren Grini, og for mange vil den stå som et evig uhyggelig minne. Erik Lørdahl har gjennom dette heftet gitt oss en god del av historien om fangeleiren, en historie som ikke alle i dag vet så meget om. Allerede i 1938 bestemte Justisdepartementet at det skulle bygges et nytt fengsel på Grini. To år senere sto Grini kvinnefengsel ferdig med plass til 100 fanger. Men fengselet ble ikke tatt i bruk til dets opprinnelige formål. For allerede før krigshandlingene var over i Norge i 1940 ble 700 norske offiserer samlet på Grini. De ble alle, bortsett fra General Otto Ruge, løslatt etter kort tid. Fengselet ble deretter benyttet som innkvarteringssted for tyske soldater i omtrent ett år. I juni 1941 overtok sikkerhetspolitiet Grini som da fikk navnet "Gefangenenlager Grini". Åneby leir, like utenfor Oslo, var forløperen til Grini, og herfra kom de første 44 fangene. Disse var blitt arrestert av Gestapo like etter et britisk kommandoraid i Lofoten. Etter hvert som motstanden mot tyskerne vokste i den

norske befolkning, måtte også leiren utvides. Stadig ble folk tatt som gisler, som politiske motstandere eller arrestert etter forsøk på å flykte fra

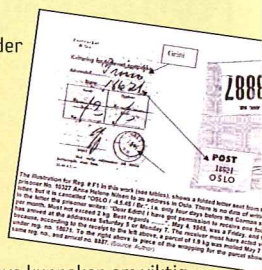
landet – og de havnet på Grini. Det neste skritt var ganske snart at fanger ble ført ut fra Grini og transportert til fengsler og konsentrasjonsleire i Tyskland. På det meste satt det 6200 fanger inne på Grini (februar 1945). Alt i alt hadde nærmere 20000 fanger vært innom fengselet i kortere eller lengre tid. Foruten den historiske delen, som er godt illustrert, tar heftet naturligvis for seg også den posthistoriske delen. Forfatteren har systematisert materialet i tabeller, noe som gir samlere mulighet til å identifisere de forskjellige typer og stempler som er blitt brukt. Det vises brev og kortbrev, ferdigtrykte formularer og opplysninger om pakkeforsendelser m.m.

Heftet inneholder 47 sider og er skrevet på engelsk. Erik Lørdahl er en meget dyktige krigs- og posthistoriker, og heftet gir av den grunn mye kunnskap om viktige post- og krigshistorie – til nytte for alle som interesserer seg for krigspost fra nazistenes okkupasjon av Norge.

Heftet kan bestilles gjennom: *War and Philabooks Ltd, Gydas vei 52, NO-1413 Tårnåsen*, eller epost lorerig@2i.net, telefon (+47) 66 80 14 62. Pris eksklusiv porto i Norden NOK 95 / SEK 105 / DKK 85. I Europa €12 / £8.50 mens til USA og øvrig verden US\$16. Porto henholdsvis NOK 25 / SEK 25 / DKK 20 / €4 / £3 / \$10.

Sven Bølum

som i likhet med andre lesere står fritt til å anmelde bøker i NFT; avtal med redaktøren i forkant, så slipper vi dobbeltarbeid.

Hjelpestemplene 1905-1954

Etter Anders Langangens noteringer

Bearbeidet og utgitt av
Jarl A. Aspaker

Anders Langangens serie om hjelpestemplene gikk i Frimerke Forum i 1989-90, og har følgelig kun vært tilgjengelig for de som har disse bladene. Etter avtale med Langangen foreligger herved oversikten i ny versjon, samlet mellom to permer. Oversikten er gjengitt slik den var presentert i Frimerke Forum, men har fått ny grafisk utforming og mange nye illustrasjoner. I tillegg har oversikten, som i utgangspunktet er presentert

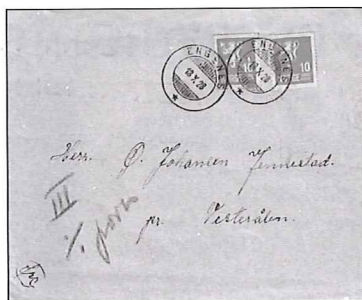
Hjelp for hjelpestempler

kronologisk i henhold til overordnet poststed og brukstid for stampelet, nå fått et alfabetisk register som gjør det mye lettere å finne fram til stemplene fra de stedene en ønsker.

Boken har fått en utforming som likner på Langangens stempelhefter utgitt av Oslo Filatelistklubb, og følger seg naturlig inn sammen med disse. Boken er rikt illustrert, spesielt for årene 1925-1935 hvor hjelpestemplene fra en stor stempelsamling som ble stykket ut er vist. Ellers er det vist en rekke brev og andre postale objekter med hjelpestempler på.

Boken er interessant og et must for alle som samler stempler. Her kan en finne brukstider, sjekke om stampelet en har funnet er registrert fra før, og en kan finne ut hva som mangler i egen samling.

*Hjelpestempelboken er utgitt av
Jarl A. Aspaker, Harstad.*

Hjelpestemplene 1905-1954

Etter Anders Langangens noteringer

134 sider i A4 format
kr 150,- + porto 55,- forskudd.
(Ved best. e. 1.3.05 koster boken kr 200,- + porto)

Bestillingsfrist 1. mars

Leveres i løpet av mars.

Jarl A. Aspaker
Boks 3072, 9498 Harstad
Konto 45501459007

Vi takker alle våre innleverere og budgivere for den fantastiske oppslutningen om vår auksjon nr 125, 3. februar 2005. Hos oss treffer du markedet midt i blinken. Kontakt oss for innlevering eller gratis katalog. Se bare disse resultatene:

Obj. 180:
30200 kr

Obj. 261:
1904 kr

Obj. 287:
2650 kr

Obj. 858:
5500 kr

Obj. 667:
19250 kr

Obj. 513:
8700 kr

Obj. 774:
4400 kr

Obj. 980:
1870 kr

Obj. 1765:
3633 kr

Obj. 1649:
5555 kr

Stor fargekatalog – og alt på Internett! www.samlerborsen.no
salg@samlerborsen.no Tlf +47 2242 1111 Fax +47 2242 1121

SAMLER
FRIMERKE

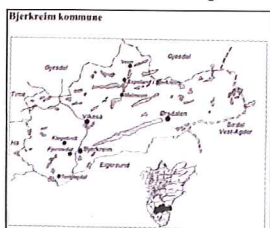
BØRSEN
AUKSJONER

Poststemplene i Rogaland 1848-1969

I slutten av november 2004 kom endelig den lenge varslede stempelhåndboken *Poststemplene i Rogaland 1848-1969*. Og vi har ikke ventet forgjeves! Her er det snakk om 400 tettpakkede sider fylt med illustrasjoner av poststempler, historiske data om poststedene samt et stort antall fargeillustrasjoner av brevforsendelser.

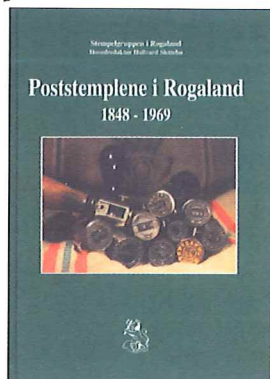
Man skal ikke bla langt i håndboken for å skjønne at her er det nedlagt et meget betydelig antall arbeidstimer med innsamling av informasjon om de ulike stemplene samt historiske data om poststedene. Håndboken er laget av *Stempelgruppen i Rogaland* (bestående av 13 personer) med Hallvard Slettebø som hovedredaktør.

Etter et kart over Rogaland

fylke med de 27 kommunene, samt en kort oversikt over ulike stempeltypor og benyttede forkortelser ("datakoder"), er alle poststedene ordnet alfabetisk innenfor hver kommune. For lokalsamlere, av et mindre område, er det en stor fordel at poststedene sorteres etter kommune og ikke alfabetisk innenfor fylket. Hvert kapittel starter med et kart hvor alle poststedene i kommunen er inntegnet. I tillegg er det en liten vignett med kommunens plassering i fylket. Under kartet er poststedene opplistet alfabetisk. Næderst på hver side gjennom hele boken står kapitellnavnet (= kommunenavn) slik at man hele tiden vet hvor man er i boken.

For hvert poststed kommer først en fullstendig informasjon om opprettelse, status, navneendringer, nedleggelse, mv. inkludert

henvisninger til sirkulærer. Denne historiske informasjonen dekker perioden helt opp til 2002. Informasjonen er skrevet i tekstform – noe jeg føler gir en mykere og bedre presentasjon enn de tabellariske som er benyttet i flere andre stempelhåndbøker.

Stemplene er ordnet kronologisk, og for hvert stempel er det gitt informasjon om utsendelsesdato (evt. graveringsstidspunkt), innsendelsesdato, samt første og siste registrerte bruksdato. Denne informasjonen står sammen med stempelillustrasjonen – noe som øker brukervennligheten betraktelig. Informasjon om "antatt" eller usikre datoer er angitt med datoen i parentes. Mens de fleste andre fylkesvis stempelhåndbøkene ikke angir registrert bruksperiode, eller man angir en teoretisk/antatt brukstid, har *Stempelgruppen i Rogaland* nedlagt et betydelig arbeid med å registrere bruksperioden for hvert stempel.

En del poststeder har hatt flere stempler som ligner på hverandre, og for slike stempler er forskjellige beskrevet. Dette er en betydelig forbedring i forhold til andre stempeloversikter, og gjør at man slipper å bruke irriterende ekstra tid på å finne forskjellene på egenhånd. Brukervennligheten ville nok ha blitt enda bedre med piler/streker på illustrasjonene i tillegg til tekstbeskrivelse.

Informasjonen om maskinstemplene er den beste jeg noensinne har sett i en stempelhåndbok. Maskinstemplene kommer samlet etter poststedets ordinære stempler (hånd-/stativ- eller rullestempler). For helstemplingsmaskinene er det vist illustrasjon av hele stempelet dvs. 2x navn/datofelt og 2x bølgelinjer. Etter en oversikt over de enkelte stempelklisjeene (navn/datofelt og bølgelinjer/streker), kommer de enkelte tekstmaskinklisjeene som har vært benyttet. Til den enkelte tekstmaskinklisje er angitt hvilken datostempelklisje som er benyttet.

Etter de kommunevis oversiktene kommer kapitlene som omhandler skipspost, jernbanepost, oblatstempler og tysk feltpost i perioden

1940-1945, for så å avslutte med et 10-siders register over poststeder/poststempler. Litt uvant (og forvirrende) blir imidlertid avgjørelsen om å oppføre 3-rings og 4-rings nummerstempler alfabetisk under "iii" eller "iv" i stedet for å føre dem som egne grupper.

Store deler av håndboken er i farger. Dette medfører nok at trykningsomkostningene har blitt mer enn dobbelt så høye som rent sort/hvitt trykk. Selv om *Stempelgruppen i Rogaland* har vært flinke til å skaffe seg sponsorer slik at netto merkostnad ikke blir altfor høy, kan man vanskelig forsvare merkostnadene med farger

i slike stempelhåndbøker som hovedsaklig består av stempelillustrasjoner.

Det største ankepunktet mot denne boken er at det bare er medtatt stempler frem til 1969, spesielt når man går helt frem til 2002 med historiske data om poststedet – også for poststeder som er opprettet etter 1969 (se f.eks. Mariero underpostkontor II som ble opprettet i mai 1970. Vel hadde Mariero brevhus vært i virksomhet fra 1921-1932, men å medta alle historiske data om Mariero underpostkontor II som var i virksomhet fra 1970-1996 føler jeg faller utenfor bokens saksområde). Når dette er sagt, så må det også sies at dette ikke bør avholde noen fra å kjøpe boken. Boken er nemlig den aller beste stempelhåndboken som er utgitt her til lands, og bør tjene som eksempel for andre som sysler med tilsvarende planer. I tillegg til en meget god og grundig bearbeidelse av stoffet, er det spesielt presentasjonsformen og layout som må fremheves. Deltakerne i *Stempelgruppen for Rogaland*, med hovedredaktør Hallvard Slettebø i spissen, skal ha all mulig ros for dette verket. Nå må de ikke hvile på laurbærene, men kaste seg over jobben med å få utgitt en ny håndbok som dekker perioden etter 1969!

Boken anbefales på det varmeste, og skal ha en selvskrevet plass i bokhyllen hos enhver videregående samler.

Format 17 x 24,5 cm, 400 sider, innbundet, Bergen 2004, kostpris kr 390,- + porto, ISBN 82-92531-00-9, utgitt av Norsk Filatelistforbunds Forlag.

Peer-Christian Ånensen
som i nabofylket Vest-Agder ryktes å ha flyttet godstolen så langt vestover som stueveggen tillater etter at han fikk *Rogalandsboken* i fanget.

NFTs små- annonser - ditt naturlige valg!

Det er utrolig hvilke funn du kan gjøre ved å lese rubrikkannonser, og her i NFT har vi Norges største spalte for å treffe samlere som ønsker å kjøpe, selge, eller bytte frimerker. Annonsering er attpåtil enkelt. Samt effektivt. For å markere redaktørskiftet og 150-års jubileet for Norge nummer 1, er det sannelig gratis* også.

Nytt av året: Du kan nå få med ett bilde av filatelistiske objekter i annonsen din for å gjøre den mer synlig! Men digitale bilder må være i formatet 300 dpi tiff. Bildene sendes med epost til a@nftonline.net eller vår postadresse: Norsk Filatelistisk Tidsskrift PL 130 FI-00521 HELSINKI FINLAND

Salgsannonser skal derimot vedlegges kr 50 i norske, kurante, postfriske frimerker per innrykk for å komme på trykk. Plassering under "Utvalg på nett" koster kr 200 forskuddsbetalt til konto 6034 05 43885, og husk avsender-ID. Mengderabatter fås på forespørsel. Kommersiell småannonser tilbys etter følgende standarder:

2sp x 55mm	490 kr
1sp x 110 mm	490 kr
2sp x 110 mm	990 kr
1sp x 220 mm	990 kr

Ved bestilling av innrykk i 8 utgaver, innrømmes 40% rabatt. Samtlige priser er eksklusive merverdiavgift.

For annonsering over halvsider og helsider generelt i NFT, vennligst kontakt redaktøren for å undersøke tilgjengelighet.

Redaktøren står fritt til å redigere eller avvise annonser.

*Gratisannonser gjelder kun annonser som dreier seg om ønsker, bytter, diverse, litteratur - og som sendes med epost til følgende adresse: a@nftonline.net. Dersom annonsen sendes med brev, skal kr 50 i norske, kurante, postfriske frimerker vedlegges for hvert ønsket innrykk.

SELGES

Hvem vil lage utvalgshefter nummerert etter AFA? Åland kr 2700, Grønland kr 8436, Færøyene kr 12900. Selges samlet kr 4500. Island kr 55218 selges kr 11000. Steinar Skollevald, 4560 VANSE.

Færøstpl. på DK-mrk selges el byttes til f eks ældre nordiske hft **. Har også Grønland stemplet. Bent Kraglund, Vesterlundvej 82 G, DK-8600 SILKEBORG.

Landsskytterstevnet 1992 i Os. Noen spesialkonvolutter selges kr 40,- inkl forsendelse. Bestilles hos: Os Frimerkeklubb, PB 329, 5203 OS, eller tlf 56 30 12 03.

Norge postfriskt, stemplet, FDC og brev. Be om gratis prisliste: H Sørensen, Nygårdslien 26, 5163 LAKSEVÅG eller harasore@sentent.net

Frimerkeentusiaster! Signerte prøvetrykk fra Knut Løkke-Sørensens produksjon. Interessert? Ring: 941 84 331.

Myntbrev selges: Samlerhuset nr 3-63 minus 5, 6, 7, 9, 20, 48, 53, 57. Bergen Mynt & Seddel nr 1-30 med album. Tlf 55 26 62 74.

Auksjon 10. hver måned. Kun 20 nummer hver gang. Be om liste. Porto kun kvalitet. Startet i september. Tor B Thalle, Trondheimsveien 102 B, 0565 OSLO.

Motivliste gratis: OL, Nobel, Røde Kors, sopp, blomster, fugler, skip, Diana, maleri, fly, UPU + flere motiver. Abonnement: 255 land + 87 motiver. Arild Soløst, Boks 211, Oppesgård Senter, 1419 OPPEGÅRD. Tlf 66 99 20 84 Fax 66 99 29 86 follo.f@ci2i.net

Jeg vil selge mine dubletter fra Island o, Europa CEPT o, Nederland, Finland, Grønland. 40-60% rabatt. Rundstemplet og kvalitet. Tor B Thalle, Trondheimsveien 102 B, 0565 OSLO.

Limløse Norge 6x1000 = 6000 nå kun 2650,-. Giro 7874.05.98278. Tlf +4598269966 også andre. John Husted, Uglevangen 13, DK-9460 AABYBR.

Jeg selger o Bund og Berlin billig. Hele serie, alt rundstemplet. AFA eller Michel minus 40-65%. Også dyrere merker. Tor B Thalle, Trondheimsveien 102 B, 0565 OSLO.

Færøyer nr 1 stpl, 2a-6a, 2b-6b **. Grønland alle pakkeporto 2-18, 8-16, 17-27, 20a-25a ** med fotoattest selges til 50% katalog. H Hesselmans, Schwenkegt 5, 3015 Drammen. Tlf 32 82 08 30 etter kl 18.

Frankrike med kolonier halv katalogpris. Postfrisk, stempla. Normalkvalitet og bedre. Send kr 6,- i frimerker for detaljert liste. Ø B Karlsen, Gartner Moens vei 7B, 1809 ASKIM.

Ungarn halv katalogpris. Postfrisk og stempla. Normalkvalitet og bedre. Send kr 6,- i frimerker for detaljert liste. Ø B Karlsen, Gartner Moens vei 7B, 1809 ASKIM.

Motivnyheter: Illustret prisliste med fugler, dyr, fisk, insekter, fly, jernbaner, fartøy, biler, musikk, sport, speider, sopp etc gratis fra: Postkuppen, Box 2548, SE-403 17 GÖTEBORG, Sverige. Abonnementsmuligheter. (Har norsk giro).

Frimerkealbum Norge på CD-ROM. Plass for alle NK hovednr. Laget i MS Publisher 98 i A4 og Leuchtturm (A3-skriver). Inneholder også PDF-filer. Se <http://frimerkealbum.tanfoglio.no> Lars Følgesvold, 90579067@mobilpost.no

Ferdigfrankerte nøytrale C5-konvolutter à 5,50 = 3,50 pr stk. Samme à 9,50 = 7,50 pr stk. Egne konvolutter ferdigfrankeres til samme pris med 10% rabatt pr 1000 stk. Moss Frimerker, Melløsbakken 26, 1532 MOSS. Tlf 924 35 684.

Sveits / Liechtenstein. Sveits: Serier og alle enkeltmerker fra 1850 til i dag. Liechtenstein far 1912 til i dag. Alle frimerker postfrisk ** og / eller pene brukt o i aller beste kvalitet. Rimelige priser, 3% rabatt over 100 Euro. Prisliste (Michel-nummer) på forespørsel. R Vollenreider, Sasso Boretto 2, CH-6612 ASCONA, Sveits. Tlf / fax 0041 91 791 2354.

Frankrike o/*/** AFA-70%, postfrisk dog ikke under pålydende. DKK 1,50 pr Franc. Kun rundstemper og kvalitet. Send mankoliste og motta utvalg. A Abitz, Birkemosev 4, DK-2750 BALLERUP. abitz@worldonline.dk

SØKES

Søke brukte NK nr 53 plate IIBX, type 1 & 2 & 3a - vm nr 1. NK nr 53 Iic - vm nr 4. Knut Fr Knutzen, Fr Stangs gt 46, 0264 OSLO. Tlf 22 44 99 04.

Helpost fra Danmark og Norge kjøpes av samler. Spesielt tidlige brevkort 1871-1905, feiltrikk og varianter. Kjøper gjerne samling eller partier. Poul Starck, Skanselen 25, 5031 BERGEN. GSM +45 40389232 (dansk mobil) starck@esenet.dk

Frimerker stemplet Drammen / nr stpl 48 og Drammen Bypost ønskes. Øyvind Tekshov, tlf 913 26 603.

Bytte mankoliste Norge mot Norge og Norge mot Norden og hele verden. Ansari Muzaffar Abbas, Haarklous plass 2, 0479 OSLO.

Ønsker Norge ** konge- og dronningmerker, blokker og hefter. Gir Sverige ** eller Tyskland stemplet. Erling Bråthen, Londalen 65, NO-5267 ESPELAND. Tlf 55 24 34 26.

Sverige, Danmark, limløse ustemplede merker søkes. I bytte gis samme fra Norge. Henning Nielsen, Ribisvej 10, DK-8800 VIBORG.

Søker 4-rings / kronet posthorn på brev / klipp. 4-rings: 260, 347, 811, 895, 922. Kronet posthorn: Krokedal, Lekom, Momarka, Sandberg, Slitu, Trømborg. Roar Johannessen, A Øverlands gt 16, 1831 ASKIM. Tlf 69 88 02 85.

Postkort kjøpes, selges, byttes. Spesielt seilskip, Hurutigra og båter registrert i Rogaland. Rydder i småsamlinger, FK-kort, brev, frim VM 82, OL 94, VM 97.

Tlf 51 61 75 25. Mob 900 74 686. Fax 51 61 61 78.

Norske rek- og verdibrev fra 1970-2000 ønskes kjøpt i lotter. L J Igeltorp, Midtkeiva 16, 5119 ULSET. Epost igeltorp@online.no

TUR-stempler fra Christiana søkes. Pene avtrykk av spesielt litra/nummer 2, 4 og 6 ønskes kjøpt eller byttet. Har cash, bankkort, norske brev, brevkort, enkeltmerker og blokker ***/o. M Gabrielsen, PB 6 Røa, 0701 OSLO.

Postfriske motivmerker med fauna frå Jugoslavia, Bulgaria, San Marino og Andorra søkes. Har AFA-kat. Heile seriar og enkeltmerker. Jarle Hammer, 5626 KYS-NESSTRAND.

Lux-Norge Har lux-stemplede merker 1970-95 stemplet Asker. Ønskes byttet med lux-stemplede merker fra andre norske kommuner. Kjøp og salg av lux-merker er også aktuelt. Jan O Sæther, Postboks 388, 1372 ASKER tlf 66 79 85 55 jasaeth@online.no

Exchange stamps, large issues only. Send 100/200 used stamps of Norway. I send 100/200 used stamps of Germany. Iceland welcome. Always valid. Correspondence in German, English, French. Walter Poerschke, Im Hasenwinkel 51, DE-58638 ISERLOHN.

UTVALG PÅ NETT

www.weibel.nu Kvalitetskilovarer: Sveits tilleggsmrk 100 gr NOK 185. Liechtenstein 100 gr NOK 350. Færømix 70 forskj 1993-2003, kat not 925, NOK 170. Grønland 50 gr NOK 225. Norsk postgiro: 7877 08 18094. Weibel, Fredensgade 20, DK-8100 ÅRHUS C.

www.philea.se/SE/sm Alla LÄNDER - alla MOTIV. Över 30.000 serier etc. Du kan själv söka efter vad som helst! Testa - det är gratis. Special motive AB Philea, Götgatan 23, SE-116 46 STOCKHOLM.

www.andmork.no/kongsten Se min tilbudsliste på nett! Norge: brev, frim o/xx, KPH mm. Noe utland. Kongsten frimerker, tlf 69 34 36 06.

www.lbp-stamps.dk Tyske Rige + Frankrig: Prislister med gode rabatter tilsendes. Priser i DKR = minus 20% i NKR. Frimærkehuset, L B Peder-sen, Kirkevænget 317, 8310 TRANBJERG, Danmark.

www.Romsfrim.no Brev, postkort, stempler og frimerker til salgs på våre internett-sider. Bilder av samtlige objekter. Romsdal Frimerkeauksjoner, Postboks 150, 6401 MOLDE.

http://frimerker.vamraak.no Ca halv pris for stemplede, postfriske, FDC, hefter og helpost fra Norge og de andre nordiske land. Fra Norge også særstempel, Frimerkets dag, OL, pene stedsstempler, brev, ståltrykk med dato, utstillingskort, minneblokker, PPP, papirtyper, årbøker m.m.m. Se lister. gvamraak@c2i.net

www.posthistorie.com Norske brev, helsaker, postkort og følgebrev selges. Kjell Jönsson, Gausdalsgt 162 C, 2615 LILLEHAMMER. Tlf 61 25 32 04. GSM 971 67 785 kjelljon@online.no

UTVALG SØKES

Utvalgshefter ønskes: Samlervenner ønsker hefter med merker fra Norge og Norden i særdeleshett, ellers fra Europa, WWII, Røde Kors,

båter, kanin/hare, OL, CEPT. Hefter returneres etter ca 2 mnd. Selger betaler retur. Heftene sendes til: Tom Østerud, Hjeraveien, NO-2072 DAL.

Arendal FK ønsker bedre utvalg fra Norge og Norden, England, Tyskland, Portugal, Østerrike, Frankrike, Baltikum(klassisk) og USA. Dessuten stempler og postkort/brev fra Agder/Telemark. Ingen provisjon. Klubben betaler returporto dersom salg over 1000 kr. Bytteleder: Egil Hvideberg, Nye Stenklevvei 35, 4846 ARENDAL. egil@hvideberg.no

Solør mynt- og frimerkeklubb ønsker utvalg fra Norge, Norden og Europa. Nyheter av størst interesse. Motiv ønskes også. Ta kontakt før utvalg eventuelt sendes. 5% klubbprovisjon, selger dekker returporto. Henvendelse til bytteleder: Knut Høgvold, 2266 ARNEBERG tlf 62 95 38 59 knut.hogvold@brednett.no

Bøker fra den alternative håndbokserien

Norway Number One av Tore Gjelsvik, innbundet kr 350.

The Skilling Oscar Stamps av Tore Gjelsvik, innbundet kr 550.

Norske skipspoststempler av Per Eirik Danielsen, heftet kr 250; innbundet kr 350.

Porto kr 55 / 84 tilkommer. Faktura utsendes fra forbundskontoret etter levering.

Send din bestilling til: Norsk Filatelistforbunds Forlag Postboks 3981 Dreggen 5835 Bergen Telefon 908 40 286 Telefaks 55 18 05 42 olhaako@online.no

Landets største utvalg i frimerke-
og myntutstyr finner du på våre internettsider!

www.safealbum.no

SØRLANDETS FRIMERKE- OG MYNTSENTER AS

Henrik Wergelands gate 52 - Postboks 768, 4666 Kr.sand S

Tlf. 38 02 69 02 • Fax 38 02 51 62 • E-post: safe@frisurf.no

grafisk partner - kr.sand

DIVERSE

Auksjonskomiteen for Vestfoldklubbene ønsker gode objekter (frimerker, brev, postkort, samlinger) til auksjonen i forbindelse med landsmøtet i Norsk Filatelistforbund i juni 2005. Vi har satt minstepris kr 50 i utrop per objekt. Det beregnes 10% provisjon på solgte objekter av innleverer. Skulle du ha noe av interesse, ta kontakt med:

Per Nicolaysen, tlf 33 04 26 32 penival@online.no eller Bjørn Flydal, tlf 33 31 35 70 flyda@online.no

Steinkjer Frimerkeklubb avholder offentlig frimerke- og postkortauksjon lørdag 05.03.05 i kantina på Postterminalen, Steinkjer. Auksjonen starter kl. 11.00, med forutgående visning som starter kl. 10.00. Katalog tilsendes gratis til interesserte ved henvendelse til: *Steinkjer Frimerkeklubb, Postboks 2086, 7708 STEINKJER eller via www.filatelist.no/klubber/steinkjer/*

Kristiansand FK avholder storauksjoner hvert år i april og november. Katalog tilsendes gratis til interesserte og kan bestilles fra: *Kristiansand Filatelistklubb, Postboks 301, 4663 Kristiansand eller via klubbens hjemmesider www.kfk.no*

Grimstad filatelistklubb auksjon nr 55 søndag 20. Mars på luftsloppet i Grimstad. Som vanlig variert tilbud hele verden, denne gang spesielt på Italia med områder, ellers masse engelske og franske kolonier, bra enkeltmerker på Norge og stor lokal avdeling fra Agder. For gratis liste ring: *37 27 05 03 / 37 04 20 47 ulf.vennesland@losmail.no*

Boka "Hilsen fra Romerike" med 390 gamle postkort er i salg. 208 sider - hvorav 32 i farger. Pris kr 348. Portofritt i Norge! Send din bestilling til: *Romeriksforlaget, Fjellstien 7, 2056 ALGAR-HEIM Tlf 63 97 58 00 GSM +47 930 40 550 kjaa@romeriksforlaget.no*

Norsk Julemerkesamlerforening ønsker utvalg, samlinger eller salgslister av julemerker og andre brevmerker (cinderellas). Sendes: *NJF v/Jan Fredrik Gundersen, Bakkeveien 4, 4839 ARENDAL. j-f-gun@online.no*

Suche zuverlässigen Tauschpartner in Dänemark, Island, Norwegen für ** Neuheiten. Korrespondenz Deutsch. Gebe dafür Deutschland und Berlin **. *Erwin Wolf, Ahornallee 19, DE-14089 BERLIN, DEUTSCHLAND.*

Ungarsk samler søker pent stemplede frimerker fra hele

verden. Tilbyr i bytte hovedsaklig Øst-Europa. Raskt svar. Skriv på Engelsk til: *Ladislav Szegő, XIV Ond vezér road 19.1.3, 1144 BUDAPEST, UNGARN.*

Interessert i norsk skipspost? Norsk skipsposthistorisk forening er konstituert igjen, blant annet med eget blad, Postlugaren, med 4 utgaver i året. Kontakt: *Norsk skipsposthistorisk forening, Postboks 87, 4575 Lyngdal eller odkvinne@online.no*

Norvegiana: Samler du Norvegiana? Meld deg inn i klubben vår! Du får vårt klubblad Norvegiana-nytt sendt over Internett to ganger per måned. Klubben gir også ut årshäfte og årskort. *Norvegiana brevklubb, Ringv 11, 2312 OTTESTAD. Tlf 62 57 70 89. pe-broe@online.no*

Postkortsamler? Bli medlem av Norske postkortsamlere! Skriftlige auksjoner flere ganger i året - og byttemøter i Oslo siste torsdag hver måned. *Norske postkortsamlere, Postboks 5092 Majorstua, 0301 OSLO. Tlf sekretær 901 55 745.*

Samler du hjemsted, krigspost, felpost eller posthistorie? I så fall vil et medlemskap i Krigs- og felpostforeningen være til uvurderlig nytte. Medlems-

blad, auksjoner, artikkel-samlinger og faglige møter. Årskontingent 2004/2005: NOK 300. For mer info: *John Torstad, Gausdalsgt 162 B, 2615 LILLEHAMMER. john.torstad@hil.no www.filatelist.no/klubber/krigfelt.htm*

Julemerker, brevmerker og cinderellas er et stort og spennende samleområde. Medlemsblad med salgs- og auksjonsliste sendes 2 ganger i året. Kontakt: *Norsk Julemerkesamlerforening, Høymyrmarka 279, 1391 VOLLEN.*

Samler du postkort? Da er Postkortsamlerne i Vest et alternativ for deg. Hvorfor ikke prøve et medlemskap og motta våre medlemsblad og store auksjonslister? For mer info, skriv til: *Postkortsamlerne i Vest, Postboks 965, 5808 BERGEN. www.piv.senteret.net*

Boka "Hilsen fra Glåmdal" med 340 gamle postkort er i salg. 176 sider - hvorav 16 i farger. Pris kr 348. Portofritt i Norge! Send din bestilling til: *Romeriksforlaget, Fjellstien 7, 2056 ALGAR-HEIM Tlf 63 97 58 00 GSM +47 930 40 550 kjaa@romeriksforlaget.no*

Og til sist: ikke glem å melde adresseforandring til NFT hvis du bytter postadresse, slik at bladet kommer frem.

Klassiske brev blir vanligvis bare beskrevet etter frankering og de postveier som de ble fraktet, uten hensyn til eventuell kulturhistorie omkring brevet. I den senere tid har det skjedd en forandring med oppfordring til en friere stil når det gjelder presentasjon og beskrivelse for dermed å gjøre objektet mer interessant også utenfor filateliskretser med tanke på å nå et bredere publikum.

Det kan være kjente personligheter bak avsender/mottaker, historiske begivenheter som krig, epidemier (kolera), skip med kapteiner, og andre forhold av interesse for en fullgod historisk analyse.

Da en ganske stor del av våre brev til utlandet i klassisk tid er adressert til kapteiner på skip, ofte sendt fra sørlandshavner som Grimstad og Arendal, skal jeg, med vennlig bistand fra Norsk Sjøfartsmuseum, egne en stor del til denne kategori brev.

Trelasthandelen i vårt land har gamle aner; trevarer og såkalte pitprops ble fraktet med norske skip spesielt til engelske, belgiske og franske nordsjøhavner. I 1860-årene begynte en livlig fart av norske skip til New York og Baltimore med returlast av petroleum og korn til Europa. Langveisfarende seilskuter til Cape Town, Australia og Asia kan vi også dokumentere med våre bevarte brev.

Et av mine favorittbrev er et brevomslag fra Laurvig 3.8.1859 til Vyborg (Viipuri), Finland, sendt via Stockholm/Grisslehamn-Åkerö, frankert med 26 sk, norsk porto 6 sk, svensk 10 sk og russisk 10 sk. Vyborg (russisk stavemåte) i Finskebukta var på denne tid en livlig, internasjonell handels- og industriby, og fra gammelt av et meget viktig knutepunkt for handelen mellom øst og vest. Fra middelalderen og frem til 1939 var Viborg/Wiborg (svenske stavemåter) en del av Finland, men ble tapt til Sovjetunionen i Vinterkrigen, gjenvunnet, tapt igjen i 1944, befolkningen evakuert, og er i dag en russisk by.

Brevet er et såkalt kolerabrev med et antall gjennomstikk, ca 1 mm i diameter, for at røyking og eventuell behandling med eddik ved ankomst Vyborg skulle ta kverken på mulig pest eller kolerasmitte.

Sykdommen kolera opptrådte i Finland i 1848 med en ny epidemi i 1850 og "en del år senere" for å sitere foreliggende kilder. I Russland herjet en epidemi svært hardt fra 1840 til 1849, der ca 1 millioner mennesker omkom. Enda en koleraepidemi

spredte seg til Russland og Europa fra utbruddsområdet Kina og Japan i årene 1857-59.

Karantene-stasjoner for desinfisering var opprettet i blant annet St Petersburg, Kronstadt, fra Vyborg til Björneborg, og langs den baltiske kyst. Relativt få stempler (lakk) for desinfeksjon er kjent fra Russland, mens de var svært vanlige i middelhavsområdet og er også kjent fra Nord-Europa under den såkalte koleratiden 1830-1923.

Poststempler i rød farge er kjent, men var nødvendigvis ikke et vitnesbyrd om at røyking eller liknende behandling var foretatt. Det var oftere en opplysning om at et visst sjøpostkontor i en større havn hadde den nødvendige utrustning for behandling av brev mot kolera og liknende sykdommer. Muligens har vi her forklaringen bak det norske,

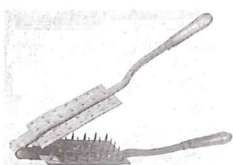
røde åttekantstempelet fra Christiania? Observer at alle de kjente røde åttekantstemplene på brev (8 stk) er slått på brev til utlandet. Det kan i denne sammenheng noteres at et rødt Grisslehamn-stempel er kjent på blant annet et brev fra Livorno til Jakobstad i 1846, sendt via Hamburg og Grisslehamn uten tegn til perforering eller andre spor av desinfeksjon. Postkontoret i Grisslehamn var utstyrt med fyrfat, røyk-kammer, redskaper for utstansing av hull i brevene, olje (vitriol), klor og andre kjemiske substanser, samt en instruksjon for desinfisering og utrøyking av brev (K F Meyer MD).

Et redskap for gjennomstikking som ble benyttet ved det svenske postkontoret i Hamburg finnes bevart i Postmuseet i Stockholm. Fig 2.

Det kan nevnes at flere karantene-stasjoner fantes på øyene utenfor Göteborg, en på Kånsö som i dag er et militært museum.

Norske kolerabrev er relativt sjeldne og forekommer hyppigst i tiden 1831-34 på brev til Frankrike. Under frimerketiden er kolerabrev tidligere ikke kjent, så brevet til Finland i 1859 må betraktes som unikt. Brevet bærer attest fra Franz Obermüller i 1980 (Ex Bernt J Fossum).

Til slutt: Brevet er adressert til Kaptein J L Steen på skipet *Prima* som ikke er registrert i Sjøfartsmuseets seilskuteregister (Malmstein-registret). Derimot kan boka *Den norske Handelsflaade 1860* av A Ingeman opplyse at skipet var eid av rederiet C A Sebbelow i Laurvig og var på 217,5 tonn laster. Øvrige opplysninger mangler.

Redskap for gjennomstikking.

Desinfeksjonsstempler fra Cuxhafen (Tyskland), Fiume (Italia) og Venezia (Italia).

Harry Snarvold

nordmann i Sverige med et utall samlinger og posthistoriske bøker på samvittigheten, skriver i NFT om gamle favorittbrev fra Norge til utlandet.

Har du selv et favorittbrev, postkort, brevkort, frimerke eller annet du vil skrive om, så sett deg ned og la ordene flyte fra din penn. NFTs sider er åpne for alt som kan ha interesse for samlere.

Red.

Posten Norge AS

Frimerketjenesten

www.posten.no/frimerker

Postboks 9350 Grønland

0135 OSLO

Tlf: 23 14 78 70 Faks: 23 14 78 00

E-mail: frimerketjenesten@posten.no

– oss mennesker imellom

oss mennesker imellom

1
RETUR ! Svarendings avtalen
er opphørt. Ny adresse er ikke
kjent

entusiastiske om auksjonen!

67
KJELL GERMETEN AS
INTERNASJONAL FRIMERKEAUKSJON
3.- og 4. desember 2004
katalogpriser:
kr 70,-

INTERNASJONAL
FRIMERKEAUKSJON 67

KJELL GERMETEN AS
INTERNASJONAL FRIMERKEAUKSJON
3.- og 4. desember 2004
katalogpriser:
kr 70,-

Freitag 3.- og lørdag 4.
desember 2004

SAS Scandinavia Hotel
Holbergs gate 30 OSLO

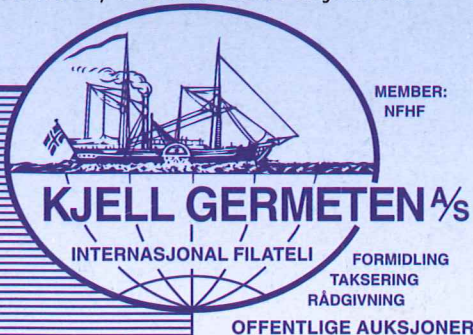
Det ble en fantastisk auksjon.
94% av alle objektene ble solgt
for til sammen 10,4 mill kr.
Helarket med NK 8 fikk tilslag
610.000,-. Det ble budt frem i alt
120 postkortobjekter på auksjon-
nen med en samlet startpris på kr
114.600,-. 118 av disse objektene

ble solgt for kr 605.000,- - Mer
enn 5 ganger startprisen i gjen-
nomsnitt!
Resultatlisten samt en rekke
illustrerte resultater finner du
på våre nettsider

www.germeten.no

Nå er vi i full gang med å
forberede vårens auksjon.
Innleveringen er i full gang,
og mange har latt seg friste
av prisene vi fikk på siste
auksjon. Ring oss i dag på
22 44 19 14
for en uforpliktende
samtale.

**Vi gir gratis vurdering og
gjernere kontant forskudd.**

MEMBER:
NFHF